

อาคารรวมกิจกรรมและบริการสถาบัน กศน. โนโลยีพระจอมเกล้าจันทบุรี ระชนร. เหนือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขา สถาบันโดยกรรม ภาควิชา ศึกษาศาสตร์สถาบันโดยกรรม คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2534

เอกสารนี้เป็นเอกสาร

เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

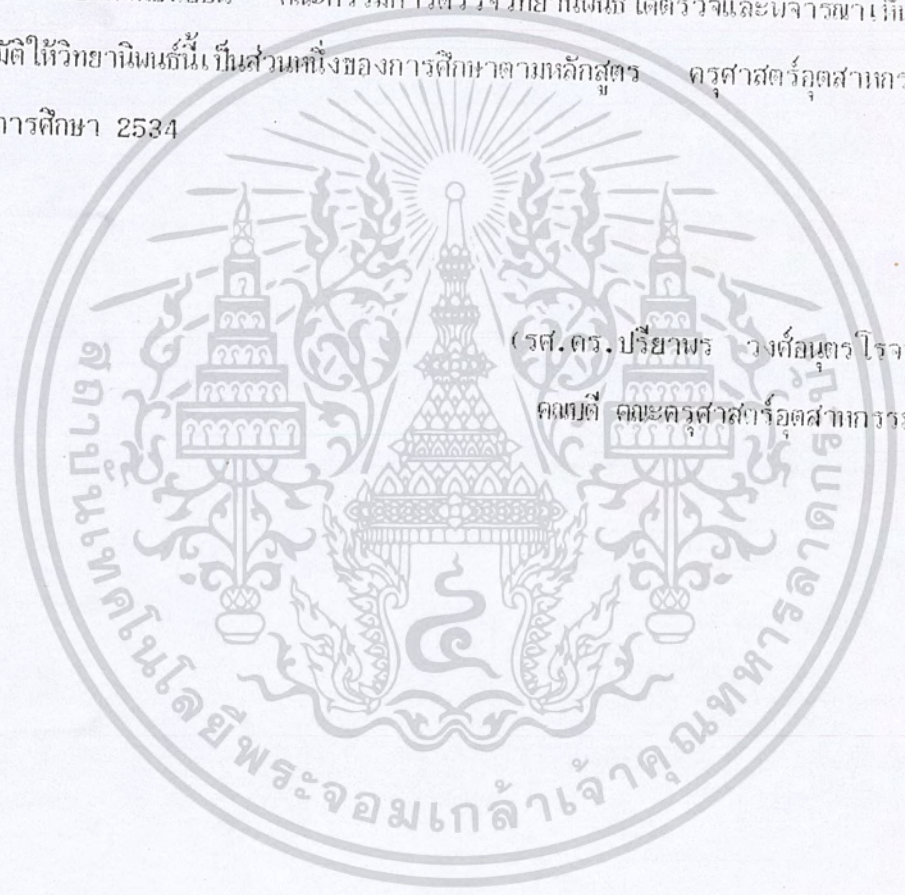
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น A020579

คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง

เลขหมู่.....	813 020579
เลขทะเบียน.....	27.3.55
วัน เดือน ปี.....	

วิทยานิพนธ์เรื่อง อาคารรวมกิจกรรมและบริการสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
นักศึกษา นายสวัญรัฐ ช่มภูศรี 33221022
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วีโรจน์ นิมิตตะวัตน์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้ตรวจและพิจารณาเห็นชอบแล้ว
จึงได้อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
ประจำปีการศึกษา 2534

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ความเห็นของโครงการ

จากสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันทางสถาบันยังขาดสถานที่ที่จะเป็นศูนย์กลางการประกอบกิจกรรม ของนักศึกษาอย่างเพียงพอ และเกิดความสับสนวุ่นวาย ทำให้ลักษณะการทำงาน และการสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ยังขาดประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน ตลอดจน เกิดความยากลำบากในการติดต่อ ขอร้องกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยทั่วไป อีกทั้งชมรมบางชมรมยังขาดที่ทำการของชมรม เป็นหลักแหล่งแน่นอน การทำงานโดยทั่วไปขาดประสิทธิภาพ ทำให้ ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ นอกจากนี้การเล่าที่ฟัง ไม่เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เล่น และยังอาจทำให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ก็เป็นอาคารรวมกัน แต่อาคารข้างเคียง สถานะโรงอาหารหรือห้องประชุม ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาคารกิจกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวตลอดจนแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว ตลอดจนตอบสนองทางนโยบายของสถาบัน โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ และให้เกิดการบริหารทางด้านกีฬา ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และอาจารย์ในสถาบัน อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วย นอกจากนี้ด้วย ในส่วนของศูนย์กีฬายังสามารถบริการทางด้านกีฬา ตลอดจนอุปกรณ์ทางด้านกีฬา และอาจารย์ภายในสถาบัน และเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาภายในสถาบัน อีกทั้งยังสร้างรายได้ ให้แก่กองกิจการนักศึกษาอีกทางหนึ่ง โดยสามารถเปิดบริการแก่บุคคลภายในชมรมหรือบริษัทต่าง ๆ ภายในชมรมใกล้เคียงอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ส่งเสริม และสนับสนุนนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษามัธยมศึกษา 6-7 ให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6-7
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานกิจการในส่วนของการศึกษานักศึกษา และการบริการทางด้านกีฬา
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการบริการพื้นฐาน ภายในสถาบันการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4. ส่งเสริมให้มีการแสดงออกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์
- 5. ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และการทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่ักศึกษา และการทำกิจกรรมร่วมกับอาจารย์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ และชุมชน
- 6. เป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จากความต้องการของสถาบันทั้งปัจจุบันและอนาคต
- 7. เป็นการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสม โดยจัดแผนที่ให้เป็นประโยชน์ต่อักศึกษา และบุคลากรภายในสถาบัน

วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์

- 1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐาน ของส่วนประกอบต่างๆ ของโครงการ โดยแบ่งการศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลเป็น 2 วิธี คือ
 - ก. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ จากการศึกษา การสัมภาษณ์ และการสอบถาม
 - ข. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากเอกสาร รายงานของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2. นำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐาน มาวิเคราะห์หาองค์ประกอบที่เหมาะสม และกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย โดยอาศัยข้อกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องได้
- 3. หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการใช้พื้นที่ใช้สอย โดยศึกษาจากพฤติกรรม ผู้ใช้อาคาร
- 4. ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ รวมทั้งผังแม่บทของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ของที่ตั้งโครงการโดยทั่วไป
- 5. นำองค์ประกอบของโครงการมาศึกษาและวิเคราะห์จัดวางในที่ตั้งโครงการเพื่อการออกแบบโครงการ
- 6. นำเสนอผลการออกแบบ และสรุปผลการศึกษาวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจาก โครงการ

ทางด้านนโยบาย

1. สามารถสรุปแนวทางเพื่อตอบสนองนโยบายทางด้านต่าง ๆ ของภาครัฐบาล เช่น แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. สามารถสนองความต้องการของสถาบันทางด้านนโยบายของสถาบัน

ทางด้านสังคม

1. สามารถสรุปหาแนวทางสนองต่อความต้องการของสังคมในด้านที่ทำการของ ชมรมการให้บริการ ส่วนกีฬาต่าง ๆ
2. สามารถสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้แก่สังคมภายในสถาบัน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสังคม

ทางการศึกษา

1. สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดในการศึกษาให้กับนักศึกษาตลอดจนอาจารย์ ในสถาบันได้ ในด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
2. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ และนักศึกษาภายใน สถาบัน

ทางด้านเศรษฐกิจ

1. สามารถให้บริการแก่บุคคลภายนอกได้บางส่วน เช่น ห้องประชุมสัมมนาเป็นการสร้างรายได้ทางหนึ่ง ให้แก่กองกิจการนักศึกษา
2. สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของนักศึกษาและอาจารย์ภายในสถาบัน ได้จากส่วนบริการต่าง ๆ ภายในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางด้านกายภาพ

1. สามารถกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนแม่บทของสถาบัน
2. สามารถสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงาม และเด่นสง่าให้แก่ที่ที่ภายในสถาบัน

สรุปผลโครงการ

องค์ประกอบของโครงการประกอบด้วย 6 ส่วน ภายในพื้นที่ของโครงการรวม 19386.69 ตารางเมตร โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ 4.9 ไร่ ของทางสถาบัน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ส่วนบริหาร	มีพื้นที่	2,481	ตารางเมตร
2. ส่วนบริการ	มีพื้นที่	2,184.12	ตารางเมตร
3. ส่วนสโมสรและกิจกรรม	มีพื้นที่	1,143.12	ตารางเมตร
4. ส่วนประชุม เอนกประสงค์	มีพื้นที่	1,030.42	ตารางเมตร
5. ส่วนบริการเทคนิค	มีพื้นที่	2,961.83	ตารางเมตร
6. สำนักหอสมุดกลาง	มีพื้นที่	9,585.82	ตารางเมตร

องค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ สามารถให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ภายในสถาบัน และบุคคลภายนอก โดยทั่วไป รวมทั้งสามารถใช้จัดนิทรรศการทั้งภายในสถาบัน และระหว่างสถาบันได้

ข้อเสนอแนะ

1. อาคารควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรม และบรรยากาศที่แตกต่างจากอาคารเรียน โดยทั่วไป มีความเชื่อเชิญสะดวก และปลอดภัย
2. การออกแบบอาคารควรมีขีดเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบให้เกิดประโยชน์ใช้สอยสูงสุด ตลอดจนสามารถดัดแปลงพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม
3. ควรทำการศึกษาแม่บทของสถาบันให้จำทำการออกแบบ เพื่อออกแบบอาคารให้สอดคล้องกับผังแม่บทเดิม สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง อาตารวมกิจกรรมและบริการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือฉบับนี้ สามารถดำเนินการศึกษาและออกแบบทางสถาปัตยกรรมจนเสร็จสมบูรณ์ได้ขึ้น
ต้องขอขอบคุณผู้อุปการะเลี้ยงดู ความสามารถของตัวเอง และอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำ
ในการออกแบบสถาปัตยกรรม ทั้งนี้ต้องขอขอบคุณบุคคลอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ ได้ให้
ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหรือผู้ที่คิดค้นว่าเพิ่มเติมจากนี้
ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญตารางภาพประกอบ	๒
สารบัญภาพประกอบ	๓
สารบัญแผนที่ประกอบ	๔
สารบัญแผนภูมิประกอบ	๕
บทที่ 1 บทนำ	๖
1.1 คำนำ	๖
1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	๗
1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ	๗
1.2.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	๘
1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา	๙
1.3.1 ความเป็นมาของปัญหา	๙
1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา	๑๐
1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	๑๑
1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑๑
1.4.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	๑๒
1.5 ขอบเขตการศึกษาวิทยานิพนธ์	๑๓
1.5.1 ขอบเขตทางด้านการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓
1.5.2 ขอบเขตด้านผลการออกแบบ	๑๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.5.1 คำนิยามของโครงการ	25
2.5.2 ลักษณะของกิจกรรมของโครงการ	26
2.5.3 ลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาโดยทั่วไป	26
2.5.4 ลักษณะของกิจกรรม	29
2.5.4.1 ลักษณะสำคัญของกิจกรรม	29
2.5.4.2 ขอบข่ายของกิจกรรม	30
2.5.4.3 องค์ประกอบที่มุ่งใจให้บุคคลร่วมในกิจกรรม	31
2.5.5 หลักในการออกแบบอาคารกิจการศึกษา	32
2.5.6 สภาพทั่วไปของกิจกรรมภายในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	34
2.6 การศึกษาอาคารตัวอย่างประเภทเดียวกัน	36
2.6.1 อาคารภายในประเทศ	36
2.6.2 อาคารในต่างประเทศ	39
2.7 ความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น	41
2.7.1 ทางด้านเศรษฐศาสตร์	41
2.7.2 ทางด้านเทคนิค	41
2.7.3 ทางด้านการบริการ	42
2.7.4 ทางด้านการเงิน	42
บทที่ 3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล	43
3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย	43
3.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7	43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520	50
3.1.3 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 7	51
3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสังคม	61
3.2.1 ลักษณะทางสังคมระดับประเทศ	61
3.2.2 ลักษณะทางสังคมระดับภาคกลาง	70
3.2.3 ลักษณะทางสังคมของกรุงเทพมหานคร	73
3.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	86
3.3.1 เศรษฐกิจระดับประเทศ	86
3.3.2 เศรษฐกิจระดับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	91
3.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านกายภาพ	96
3.4.1 ลักษณะทางกายภาพระดับประเทศ	96
3.4.2 ลักษณะทางกายภาพของภาคกลาง	104
3.4.3 ลักษณะทางกายภาพของกรุงเทพมหานคร	109
3.4.4 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งโครงการ	114
3.4.5 การศึกษาผังของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	119
3.4.6 กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	122
3.5 การศึกษาข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม	127
3.5.1 บทบาทและหน้าที่ของโครงการ	127
3.5.2 การดำเนินงานของโครงการ	128
3.5.2.1 ลักษณะทั่วไปในการบริหาร	128
3.5.2.2 โครงสร้างขององค์กร	133
3.5.2.3 การศึกษารายละเอียดด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่	139

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.3 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7	247
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม	248
4.2.1 วิเคราะห์ลักษณะทางสังคมในระดับประเทศ	248
4.2.2 วิเคราะห์ลักษณะทางระดับภาคกลาง	248
4.2.3 วิเคราะห์ลักษณะทางสังคมของกรุงเทพมหานคร	249
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	249
4.3.1 วิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจระดับประเทศ	249
4.3.2 วิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	250
4.3.3 การประมาณราคาค่าก่อสร้างของโครงการ	251
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ	253
4.4.1 วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพระดับประเทศ	253
4.4.2 วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพภาคกลาง	253
4.4.3 วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของกรุงเทพมหานคร	254
4.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ตั้งโครงการ	255
4.4.4.1 ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ	255
4.4.4.2 ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจ	255
4.4.5 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	256
4.4.5.1 เหตุผลในการเลือกที่ตั้งโครงการ	256
4.4.5.2 ข้อเสียเปรียบของที่ตั้งโครงการ	256
4.4.6 การสำรวจที่ตั้งโครงการ	258
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม	265
4.5.1 วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของโครงการ	265
4.5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสังคมภายในสถาบัน	265

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสังคมในชุมชนใกล้เคียง	265
4.5.2 วิเคราะห์การดำเนินงานของโครงการ	266
4.5.2.1 ลักษณะการบริหารและโครงสร้างองค์กร	266
4.5.2.2 อัตรากำลังบุคลากรและเจ้าหน้าที่	273
4.5.3 วิเคราะห์ผู้ใช้โครงการ	277
4.5.3.1 ประเภทผู้ใช้อาคาร	277
4.5.3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร	279
4.5.3.3 จำนวนผู้ใช้โครงการ	281
4.5.4 วิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการ	281
4.5.4.1 องค์ประกอบของโครงการ	281
4.5.4.2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	289
4.5.4.3 หน้าที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ	320
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเทคนิค	339
4.6.1 วิเคราะห์ระบบโครงสร้าง	339
4.6.2 วิเคราะห์ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	342
4.6.3 วิเคราะห์ระบบน้ำใช้	345
4.6.4 วิเคราะห์ระบบระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย	347
4.6.5 วิเคราะห์ระบบป้องกันอัคคีภัย	348
4.6.6 วิเคราะห์ระบบปรับอากาศ	349
4.6.7 วิเคราะห์ระบบป้องกันฟ้าผ่า	350
4.6.8 วิเคราะห์ระบบขนส่ง	350
4.6.9 วิเคราะห์ระบบกำจัดขยะ	351

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้.

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การวางผังและการออกแบบสถาปัตยกรรม	352
5.1 แนวความคิดในการวางผังและการออกแบบ	352
5.1.1 ลักษณะเฉพาะของโครงการ	352
5.1.2 ลักษณะสถาปัตยกรรมของโครงการ	352
5.1.3 ลักษณะสภาพแวดล้อมของโครงการ	354
5.1.4 ลักษณะสนองตอบประโยชน์ให้สอย	354
5.1.5 ด้านความปลอดภัยและความสะดวก	355
5.1.6 ด้านการใช้วัสดุ	356
5.2 ขั้นตอนการออกแบบ	357
5.3 ภาพถ่ายการออกแบบและหุ่นจำลอง	371
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	384
6.1 บทสรุป	384
6.1.1 ด้านการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล	384
6.1.2 ด้านการออกแบบโครงการ	385
6.2 ข้อเสนอแนะ	386
6.2.1 ด้านการออกแบบโครงการ	387
บรรณานุกรม	388

สารบัญตารางประกอบ

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและรายภาค พ.ศ. 2529-2532	62
3.2 แสดงความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. 2531-2532	63
3.3 แสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน พ.ศ. 2529 ของประเทศไทย	64
3.4 แสดงจำนวนสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ พ.ศ. 2527-2528 ของประเทศไทย	64
3.5 แสดงจำนวนผู้ถือศาสนา จำนวนตามประเภทของศาสนา พ.ศ. 2521-2528 ของประเทศไทย	65
3.6 แสดงจำนวนวัดในศาสนาพุทธจำแนกตามรายภาค พ.ศ. 2526-2528	66
3.7 แสดงข้อมูลทางด้านสาธารณสุขประเทศไทย พ.ศ. 2531-2532	68
3.8 แสดงความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. 2528-2531 ของภาคกลาง	71
3.9 แสดงจำนวนประชากรที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของกทม.	73
3.10 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นในของกทม.	75
3.11 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นกลางของกทม.	76
3.12 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นนอก	77
3.13 แสดงจำนวนประชากร, เพศ, และความหนาแน่นประชากรกทม. จำนวนตามรายเขต พ.ศ. 2532	78
3.14 แสดงจำนวนส่วนสาธารณะในความรับผิดชอบของกทม. พ.ศ. 2531	82
3.15 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศและภาค พ.ศ. 2531	90
3.16 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด พ.ศ. 2530	91
3.17 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแยกเป็นประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2530	92
3.18 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อปี จำแนกตามแหล่งที่มาและตามภาค พ.ศ. 2529	93
3.19 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน จำแนกตามประเภท และภาค พ.ศ. 2529	94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตารางประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.20 แสดงเนื้อที่ถือครองการเกษตร	106
3.21 แสดงการใช้ที่ดินภาคกลาง	107
3.22 แสดงการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2529	108
3.23 แสดงระยะขนาดของเวที	180
3.24 แสดงจำนวนทางออกฉุกเฉินของห้องประชุม	181
3.25 แสดงเปรียบเทียบข้อดีของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ	215
3.26 แสดงเปรียบเทียบข้อเสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ	216
3.27 แสดงการเลือกใช้น้ำชนิดของเครื่องดับเพลิงกับเพลิงประเภทต่าง ๆ	225
3.28 แสดงการเปรียบเทียบระบบปรับอากาศแบบต่าง ๆ	229
4.1 แสดงองค์ประกอบของโครงการ	282
4.2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของโครงการ	290
4.3 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริหาร	291
4.4 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยส่วนบริหาร	292
4.5 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการ	294
4.6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนสาธารณ	295
4.7 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโรงอาหาร	296
4.8 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนสโมสรและกิจกรรม	297
4.9 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโถงนิทรรศการ	298
4.10 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนห้องประชุม เอนกประสงค์	299
4.11 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการเทคนิค	300
4.12 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำนักหอสมุดกลาง	301
4.13 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนารังวิทยา	302
4.14 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายบริการ	303

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตารางประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายวารสาร	304
4.16 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายคัมภีร์และวิจัย	305
4.17 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายเอกสารและข้อสนทศพี.ศษ	306
4.18 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา	307
4.19 แสดงพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	310
4.20 แสดงการวิเคราะห์การใช้ฐานราก	339
4.21 แสดงการวิเคราะห์ระบบโครงสร้างอาคาร	340
4.22 แสดงการวิเคราะห์การใช้โครงสร้างพื้น	341
4.23 แสดงการวิเคราะห์	345

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
รูปที่ 3.1 แสดงการใช้ที่ดิน	102
3.2 แสดงลักษณะภูมิประเทศ	103
3.3 แสดงการจัดพื้นที่ส่วนสำนักงานและห้องประชุม	155
3.4 แสดงระยะเวลาความต้องการของส่วนขายสินค้า	159
3.5 แสดงการจัดพื้นที่ โต๊ะอาหารแบบต่าง ๆ	163
3.6 แสดงความต้องการพื้นที่ของบริเวณติดต่อ	164
3.7 แสดงความต้องการพื้นที่บริเวณเตียงคนไข้	165
3.8 แสดงความต้องการพื้นที่ห้องป้องกัน	166
3.9 แสดงความต้องการพื้นที่สนามป่าเป่า	167
3.10 แสดงความต้องการพื้นที่สนามยูโด	167
3.11 แสดงการเปรียบเทียบห้องแบบต่าง ๆ	169
3.12 แสดงการเปรียบเทียบการออกแบบผนังห้องดนตรี	170
3.13 แสดงลักษณะการออกแบบประตูห้องซ้อมดนตรี	171
3.14 แสดงห้องประชุมแบบสี่เหลี่ยมเตี้ย	172
3.15 แสดงห้องประชุมแบบพัด	172
3.16 แสดงห้องประชุมแบบวงกลมหรือวงรี	173
3.17 แสดงที่นั่งแบบ COMMON-ONE-BANK	174
3.18 แสดงที่นั่งแบบ TWO-BANK ROW	174
3.19 แสดงที่นั่งแบบ THREE-BANK ROW	175
3.20 แสดงมุมมองของเวทีที่มีระยะมองภาพที่ดี	176
3.21 แสดงการยกระดับพื้นที่ห้องประชุม	176
3.22 แสดง THE CENTRALLY LOCATED SYSTEM	177
3.23 แสดง THE DISTRIBUTED SYSTEM	177

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
รูปที่ 3.24 แสดง THE STEREOPHONIC SYSTEM	178
3.25 แสดงความกว้างของจอภาพชนิดแบบต่าง ๆ	179
3.26 แสดงระยะของแถวที่มองเห็นแถวแรกและแถวสุดท้าย	179
3.27 แสดงโคมไฟแบบต่าง ๆ	205
3.28 แสดงระบบจ่ายน้ำแบบตั้งสูง	209
3.29 แสดงรายละเอียดตัวสูง	210
3.30 แสดงระบบจ่ายน้ำแบบตัวอัดความดัน	211
3.31 แสดงรายละเอียดตัวอัดความดัน	212
3.32 แสดงระบบเพิ่มความดันในเส้นท่อโดยตรง	213
3.33 แสดงขบวนการ ACTIVATED SLUDGE แบบไหลต่อเนื่อง	220
3.34 แสดงขบวนการ ACTIVATED SLUDGE แบบเติมเข้า-สูบออก	221
3.35 แสดงรูปตัด ROTATING BIOLOGICAL CONTACTOR	221
3.36 แสดงลักษณะสปริงเกอร์	224
3.37 แสดงลักษณะแอร์แบบหน้าต่าง	227
3.38 แสดงลักษณะแอร์แบบแยกส่วน	228
3.39 แสดงลักษณะแอร์ทำน้ำเย็นหมุนเวียนส่วนกลาง	229
3.40 แสดงผังการตอกหลังสายดิน	232
3.41 แสดงระบบป้องกันฟ้าผ่าทั่วไป	233
3.42 แสดงหลักล่อฟ้าแนวราบ	234
4.1 แสดงที่ตั้งโครงการ	257
5.1 แสดงการวางแผนการทำงาน	357
5.2 แสดงความเป็นมาของโครงการ	357
5.3 แสดงการเสนอโครงการ	358

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
รูปที่ 5.4 แสดงข้อมูลระดับประเทศ	358
5.5 แสดง ข้อมูลระดับกรุงเทพฯ และปริมณฑล	359
5.6 แสดงแผนภูมิการบริหารโครงการ 1	359
5.7 แสดงแผนภูมิการบริหารโครงการ 2	360
5.8 แสดงแผนภูมิการบริหารโครงการ 3	360
5.9 แสดงพฤติกรรมผู้ใช้	361
5.10 การทำนององค์ประกอบโครงการ 1	361
5.11 แสดงการกำหนดองค์ประกอบโครงการ 2	362
5.12 แสดงตารางแสดงความสัมพันธ์ 1	362
5.13 แสดงตารางแสดงความสัมพันธ์ 1	363
5.14 แสดงตารางแสดงความสัมพันธ์ 3	363
5.15 แสดงตารางความสัมพันธ์ 4	364
5.16 แสดงตารางแสดงความสัมพันธ์ 5	364
5.17 แสดงการกำหนดขนาดพื้นที่ ใช้สอย 1	365
5.18 แสดงการกำหนดขนาดพื้นที่ ใช้สอย 2	365
5.19 แสดงการกำหนดขนาดพื้นที่ ใช้สอย 3	366
5.20 แสดงการศึกษาที่ตั้ง โครงการ	366
5.21 แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้ง โครงการ	367
5.22 แสดงการจัดกลุ่มองค์ประกอบ	367
5.23 แสดงแผนภูมิเส้นทางติดต่อ	368
5.24 แสดงการออกแบบแผนภูมิ	368
5.25 แสดงการแสดงแผนภูมิ 3 มิติ	369
5.26 แสดงแนวคิดในการออกแบบ	369

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
รูปที่ 5.27 แสดงระบบเทคนิค	370
5.28 แสดงผังตัวเอง	371
5.29 แสดงแปลงจอตรก ใต้ดิน	371
5.30 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 1	372
5.31 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 2	372
5.32 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 3	373
5.33 แสดงแปลงพื้นที่ 4	373
5.34 แสดงแปลงพื้นที่ชั้น 5	374
5.35 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 6	374
5.36 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 7 และ 8	375
5.37 แสดงแปลงพื้นที่ชั้นที่ 9 และแปลงชั้นลาดฟ้า	375
5.38 แสดงรูปด้าน 1	376
5.39 แสดงรูปด้าน 2	376
5.40 แสดงรูปด้าน 3	377
5.41 แสดงรูปด้าน 4	377
5.42 แสดงรูปตัด 1	378
5.43 แสดงรูปตัด 2	378
5.44 แสดงรูปตัด 3	379
5.45 ทิศนี้ภายในในโครงการ	379
5.46 ทิศนี้ภายในนอกโครงการ	380
5.47 แสดงหมู่จำลองโครงการ 1	380
5.48 แสดงหมู่จำลอง โครงการ 2	381
5.49 แสดงหมู่จำลองโครงการ 3	381

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
รูปที่ 5.50 แสดงหุ่นจำลองโครงการ 4	382
5.51 แสดงหุ่นจำลองโครงการ 5	382
5.52 แสดงหุ่นจำลองโดยโครงการ 6	383

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

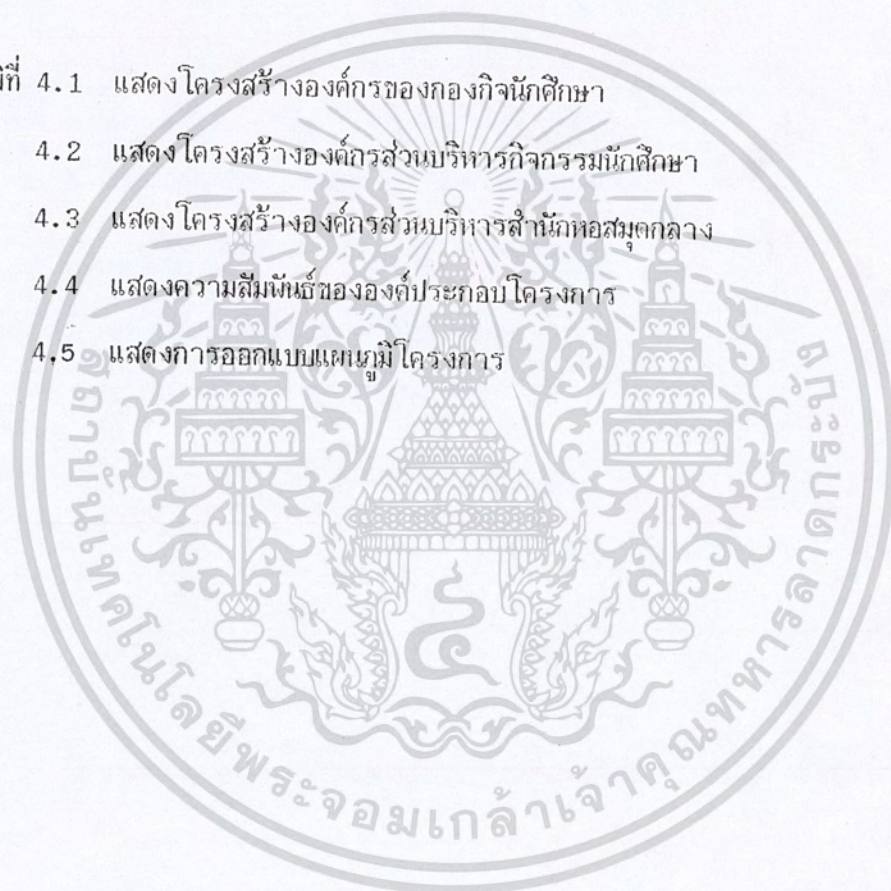
สารบัญแผนที่ประกอบ

	หน้า
แผนที่ที่ 3.1 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง ของกรุงเทพมหานคร	110
3.2 แสดงพื้นที่เขตการวัดตัวของกรุงเทพมหานคร	111
3.3 แสดงแผนที่เขตและบางชื่อ	115
3.4 แสดงทิศทางลมประจำฤดูของกรุงเทพมหานคร	118
3.5 แสดงผังบริเวณ สำน. พ.ศ. 2532	120
แผนที่ที่ 4.1 แสดงที่ตั้งโครงการ	257
4.2 แสดงการสำรวจที่ตั้งโครงการ	259
4.3 แสดงการกำหนดรายละเอียดที่ตั้งโครงการ	261
4.4 แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ	262
4.5 แสดงพิจารณาการจัดกลุ่มองค์ประกอบโครงการ	263
4.6 แสดงโครงสร้างที่ตั้งโครงการ	264

สารบัญแผนภูมิประกอบ

	หน้า
แผนภูมิที่ 3.1 แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของ สจพ. ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7	130

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงโครงสร้างองค์กรของกองกิจนักศึกษา	269
4.2 แสดงโครงสร้างองค์กรส่วนบริหารกิจกรรมนักศึกษา	270
4.3 แสดงโครงสร้างองค์กรส่วนบริหารสำนักหอสมุดกลาง	278
4.4 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	308
4.5 แสดงการออกแบบแผนภูมิโครงการ	309

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 คำนำ

ประเทศไทยในปัจจุบัน มีการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ มากมายทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ตลอดจนทางด้านการศึกษาของไทย เพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ในโลก ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าตามแนวดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ สติปัญญา รวมทั้งมีจิตใจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 สืบเนื่องมาแผนฯ ฉบับ 7 ในส่วนของแผนพัฒนาการศึกษา และการฝึกอบรม ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม และวัฒนธรรมมีเวลานามัยสมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม วัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องมีการพัฒนา ปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ที่บ้านจนถึงในสถานศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะมีการร่วมปลูกฝังอย่างเต็มที่ ในปัจจุบันสถานศึกษาทุกสถาบันได้มุ่งแต่พัฒนาความเป็นเลิศให้แก่นักศึกษาในด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ยังไม่ส่งเสริมให้นักศึกษากระทำกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเป็นการฝึกฝน และเสริมทักษะด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน การบำเพ็ญประโยชน์ การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศชาติเอาไว้ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 (2530-2534) ที่มีนโยบายส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรทางด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเอง รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสังคม และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (2535-2539) ก็ยังมีนโยบายส่งเสริมด้านการกระทำกิจกรรมร่วมกันด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกระทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคี การทำประโยชน์ ให้แก่สังคม การเผยแพร่ เกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดนโยบาย ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังกล่าว โดยมีนโยบายในการส่งเสริมการร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรม และการบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวมทั้งในสถาบัน และกิจกรรมในชุมชน โดยกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษา พ.ศ. 2531 ว่า

- 1) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ
- 2) เพื่อส่งเสริมความสามัคคีอันดี ในหมู่นักศึกษา
- 3) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษา
- 4) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทัศนคติกว้างขวาง และฝึกฝนในการจัดกิจกรรมให้เป็นตามวัตถุประสงค์

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีศูนย์กลาง เพื่อให้นักศึกษาประกอบกิจกรรม และแสดงบทบาทต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งออกมาในรูปแบบของอาคารรวมกิจกรรมของทางสถาบัน ซึ่งนอกจากจะส่งเสริมวัตถุประสงค์และประกอบกิจกรรมแล้ว ยังจะเป็นศูนย์รวมทางด้านกิจการนักศึกษา และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในสถาบัน ตลอดจนเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับนักศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ภายในสถาบันอีกด้วย

1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นสถานศึกษามูลฐานะ เป็นนิติบุคคลเทียบเท่ากรมสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จัดการสอนเฉพาะด้าน วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรม ในระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น
 (ปวช.) เปิดสอนรวมทั้งสิ้น 50 หลักสูตร ในทุกระดับวิชาเปิดสอนทั้งหมดกว่า 1,592 รายวิชา
 โดยมีนักศึกษาทุกระดับในปัจจุบันทั้งสิ้น 7,997 คน เนื้อที่ของสถาบันทั้งหมด 115,000 ตาราง-
 เมตร หรือประมาณ 78 ไร่ 87 ตารางวา¹ ปัจจุบันทางสถาบันมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบ
 ของชมรมทั้งหมด 42 ชมรม² นอกจากนี้ยังประกอบด้วยสโมสรนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ อีกมาก
 ภายใต้มแต่ละคณะทุกคณะจะกระจัดกระจายออกไป ลักษณะของกิจกรรมจะมุ่งเน้นให้เกิดความสัมพันธ์
 ระหว่างนักศึกษาทั้งภายในคณะและต่างคณะกัน ตลอดจนเกิดความสามัคคี ทั้งในรูปแบบของกีฬา
 ศิลปวัฒนธรรม การแสดง และการบำเพ็ญประโยชน์อื่น ๆ อันก่อให้เกิดการพัฒนาคนตามนโยบาย
 และแผนพัฒนาของชาติ ภายใต้การควบคุมดูแลของกองกิจการนักศึกษา

จากสภาพการปัญหาในปัจจุบันทางสถาบันยังขาดสถานที่ที่จะเป็นศูนย์กลางการประกอบ
 กิจกรรม ของนักศึกษาอย่างเพียงพอ และเกิดความสมบูรณ์ ทำให้ลักษณะการทำงาน และการ
 สร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ยังขาดประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน ตลอดจน เกิด
 ความยากลำบากในการติดต่อ ของกองกิจการนักศึกษา นักศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยทั่วไป
 อีกทั้งชมรมบางชมรมยังขาดที่ทำการของชมรม เป็นหลักแหล่งแน่นอน การทำงานโดยทั่วไปขาด
 ประสิทธิภาพ ทำให้ ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ นอกจากนี้การเล่นกีฬา ไม่เกิด
 ความปลอดภัยแก่ผู้เล่น และยังอาจทำให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ก็เป็นการรบกวน แต่อาคาร
 ข้างเคียง สภานโรงอาหารหรือห้องประชุม ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาคารกิจกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมพระนครเหนือ จึงเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการตลอดจนแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ดังกล่าว ตลอดจนตอบสนองทางนโยบายของสถาบัน โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกิจ-
 กรรมต่าง ๆ และให้เกิดการบริหารทางด้านกีฬา ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และอา-
 จารย์ในสถาบัน อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่าง
 อาจารย์กับนักศึกษาด้วย นอกจากนี้ด้วย ในส่วนของศูนย์กีฬายังสามารถบริการทางด้านกีฬา ตลอด

¹ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี สจพ.

² รวมองค์การนักศึกษา และสภานักศึกษา

จนอุปกรณ์ทางด้านกีฬา และอาจารย์ภายในสถาบัน และเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาภายในสถาบัน อีกทั้งยังสร้างรายได้ ให้แก่กองกิจการนักศึกษาอีกทางหนึ่ง โดยสามารถเปิดบริการแก่บุคคลภายในชุมชนหรือบริษัทต่าง ๆ ภายในชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย

1.2.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์

เหตุผลทางด้านนโยบาย

1. เพื่อตอบสนองนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษา และการฝึกอบรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6-7
2. เพื่อตอบสนองนโยบายแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 6-7
3. เพื่อตอบสนองนโยบายของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือทางด้านความต้องการอาคารกิจกรรมภายในสถาบัน

เหตุผลทางด้านสังคม

1. เพื่อใช้เป็นศูนย์รวมทางกิจกรรมและกีฬาของนิสิตนักศึกษา และอาจารย์
2. เพื่อสนับสนุนการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสามัคคี และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างคณะ ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน และร่วมกันช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อันก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

เหตุผลทางด้านการศึกษา

1. เพื่อเป็นที่พักผ่อน ตลอดจนหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป
2. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเล่นกีฬา นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ

1. เพื่อพัฒนาบุคคลให้คุณภาพมีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ
2. เพื่อเป็นการช่วยเหลือเศรษฐกิจ ของนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในสถาบัน

เหตุผลทางด้านกายภาพ

1. เพื่อก่อให้เกิดรูปแบบการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และตอบสนองทางด้านความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่
2. เพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องกับผังแม่บทของสถาบัน ของโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

1.3 ความจำเป็นของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

1.3.1 ความจำเป็นของปัญหา

ปัญหาทางด้านนโยบาย

1. ในการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของแผนงานต่าง ๆ ให้ได้ผลดีจำเป็นต้องมีอาคารหรือสถานที่ประกอบกิจการนั้น ๆ อย่างสมบูรณ์เพียงพอ
2. ทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความต้องการอาคารกิจกรรมตามแผนงานในอนาคต

ปัญหาด้านสังคม

1. ทางสถาบันยังขาดที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอทำให้การดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่
2. ทางสถาบันยังขาดแคลนสถานที่ให้บริการนักศึกษาอย่างสมบูรณ์ เช่น ไปรษณีย์ สหกรณ์ รวมทั้งสถานที่ประกอบกิจกรรมร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาทางด้านการศึกษา

1. ทางสถาบันยังขาดสถานที่บปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนสถานที่ แสดงผลงานของนักศึกษาโดยส่วนรวม
2. ทางสถาบันยังขาดแคลนสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ภายหลังจากการว่างจากการศึกษา รวมทั้งสถานที่เล่นกีฬาในร่ม และเกมส์ต่าง ๆ อันสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อย่างเพียงพอ

ปัญหาทางเศรษฐกิจ

1. การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมในปัจจุบันยังทับซ้อน เนื่องจากขาดศูนย์รวมทางกิจกรรม เป็นผลให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพเต็มที่ ก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ

2. ปัญหาการขาดคุณภาพของประชากรก่อให้เกิดภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ

ปัญหาทางด้านกายภาพ

ปัจจุบันทางสถาบันยังมีที่ดินที่ไม่มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ จึงควรมีการจัดนากการใช้ที่ดินให้เหมาะสมตามผังแม่บทของสถาบัน

1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา

ทางด้านนโยบาย

ศึกษาและพิจารณาแผนงานตลอดจนนโยบาย โดยละเอียด เพื่อค้นหาความต้องการพื้นฐานของแผนงาน และนโยบายต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การวางแผน การออกแบบ

ทางด้านสังคม

1. จัดให้มีศูนย์รวมทางกิจกรรมของสถาบัน
2. จัดให้มีส่วนบริการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม สันองต่อความต้องการนั้น

ฐานและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางด้านการศึกษา

1. จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักศึกษาตลอดจนอาจารย์โดยทั่วไป

2. จัดให้มีส่วนเล่นกีฬา และส่วนแสดงต่าง ๆ ตามความต้องการอย่างเพียงพอทางด้านเศรษฐกิจ

1. จัดให้ที่ทำการของชมรมต่าง ๆ ภายในบริเวณเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานและติดต่อกัน

2. จัดให้ศูนย์กลางการบริการเพื่อช่วยแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ ไปรษณีย์ โรงอาหาร เป็นต้น

3. การที่บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพสมบูรณ์ และอยู่ร่วมกับกับสังคมได้ จะเป็นการพัฒนาคุณภาพบุคคล และความสามารถเพื่อตนเองได้

ทางด้านกายภาพ

1. ศึกษาแผนแม่บทของสถาบัน เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งโครงการอาคาร กิจกรรมอย่างเหมาะสมกับแผนแม่บท

2. ทำการออกแบบอาคารให้เกิดประโยชน์เต็มที่ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยทั่วไป

1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ส่งเสริม และสนับสนุนนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 6-7 ให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6-7

2. เพื่อเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานกิจการในส่วนของกิจกรรมนักศึกษา และการบริการทางด้านกีฬา

3. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการบริการพื้นฐาน ภายในสถาบันการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่งเสริมให้มีการแสดงออกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับ
ประโยชน์และมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์
5. ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และการทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่นักศึกษา และ
การทำกิจกรรมร่วมกับอาจารย์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ และชุมชน
6. เป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จากความต้องการของสถาบันทั้งในปัจจุบัน
และอนาคต
7. เป็นการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสม โดยพัฒนาพื้นที่ให้
เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา และบุคลากรภายในสถาบัน

1.4.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

โครงการอาคารรวมกิจกรรมและบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. โครงสร้างระบบงานของกองกิจกรรมนักศึกษา ตลอดจน ความต้องการพื้นฐานของสโตนนิสิตนักศึกษา และอาจารย์ของสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของโครงการที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสม
2. สภาพสังคม ภายในสถาบัน ตลอดจน พฤติกรรมของนักศึกษาและอาจารย์
3. การทำกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรมของชมรมต่าง ๆ ในสถาบัน
4. สภาพที่ตั้งของโครงการ สภาพแวดล้อมตลอดจนอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลสะท้อน

ต่อโครงการ

5. ระบบเทคนิคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
6. ผังแม่บทของสถาบัน เขตโยทาย และการขยายตัวของสถาบันในอนาคต
7. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมเดิมของอาคารใกล้เคียงกับโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ขอบเขตการศึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำโครงการอาศารกิจกรรมนี้ ได้มีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตทางการศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านนโยบาย สังคม เศรษฐกิจและกายภาพ ตลอดจนที่ตั้งโครงการในระดับประเทศ ระดับกรุงเทพ และปริมณฑล ตามลำดับ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบในขั้นต่อไป
2. โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่มีผลกระทบต่อโครงการ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปออกแบบ
3. โดยการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งโครงการโดยทั่วไป ตลอดจนข้อบังคับการใช้ที่ดิน กฎหมาย และเทศบาลบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
4. โดยการศึกษาอาคารตัวอย่างประเภทเดียวกัน ทั้งภายในภายนอกประเทศตลอดจนวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ
5. โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรมและข้อมูลเชิงเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อให้ในการออกแบบโครงการต่อไป

1.5.2 ขอบเขตด้านการออกแบบ

โดยการเอาข้อมูลและบทวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษา ทางด้านต่างๆ ประกอบในการออกแบบโครงการ เพื่อกำหนดองค์ประกอบ และเนื้อที่ใช้สอยของโครงการ จนถึงขั้นการออกแบบอาคาร

1. ส่วนบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา
2. ที่ทำการชมรมต่าง ๆ ในสถาบัน
3. ส่วนบริการเช่น สหกรณ์ โรงอาหาร ไปรษณีย์ ห้องพยาบาล ธนาคาร ห้องสมุด ร้านถ่ายเอกสารเช่าเล่ม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่วนสโมสร และกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้องเล่นเกม บริเวณที่โล่ง ตลอดจนส่วนกีฬาที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมภายในชมรม และการแสดงต่าง ๆ
5. ส่วนประชุมสัมมนา และการแสดงต่าง ๆ
6. ส่วนแสดงนิทรรศการและข่าวสารโดยทั่วไป
7. รายละเอียดประกอบโครงการอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ เป็นต้น

1.6 วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการตลอดจนข้อมูลพื้นฐาน ของส่วนประกอบต่างๆ ของโครงการ โดยแบ่งการศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลเป็น 2 วิธี คือ
 - ก. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถาม
 - ข. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากเอกสาร รายงานของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐาน มาวิเคราะห์หาองค์ประกอบที่เหมาะสม และกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย โดยอาศัยข้อกำหนดมาตรฐานที่เชื่อถือได้
3. หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการใช้พื้นที่ใช้สอย โดยศึกษาจากพฤติกรรม ผู้ใช้อาคาร
4. ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ รวมทั้งผังแม่บทของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ของที่ตั้งโครงการโดยทั่วไป
5. นำองค์ประกอบของโครงการมาศึกษาและวิเคราะห์จัดวางในที่ตั้งโครงการ เพื่อการออกแบบโครงการ
6. นำเสนอผลการออกแบบ และสรุปผลการศึกษาวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

ทางด้านนโยบาย

1. สามารถสรุปแนวทางเพื่อตอบสนองนโยบายทางด้านต่าง ๆ ของภาครัฐบาล

เช่น แผนพัฒนาการศึกษาอุดมศึกษา

2. สามารถสนองความต้องการของสถาบันทางด้านนโยบายของสถาบัน

ทางด้านสังคม

1. สามารถสรุปหาแนวทางสนองต่อความต้องการของสังคมในด้านที่ทำการของชมรมการให้บริการ ส่วนกีฬาต่าง ๆ

2. สามารถสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้แก่สังคมภายในสถาบัน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสังคม

ทางด้านการศึกษา

1. สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดในการศึกษา ให้กับนักศึกษาตลอดจนอาจารย์ในสถาบันได้ ในด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ และนักศึกษาภายในสถาบัน

ทางด้านเศรษฐกิจ

1. สามารถให้บริการแก่บุคคลภายนอกได้บางส่วน เช่น ห้องประชุมสัมมนาเป็นการสร้างรายได้ทางหนึ่ง ให้แก่กองกิจการนักศึกษา

2. สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของนักศึกษาและอาจารย์ภายในสถาบันได้จากส่วนบริการต่าง ๆ ภายในโครงการ

ทางด้านกายภาพ

1. สามารถกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนแม่บทของสถาบัน
2. สามารถสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงาม และเด่นสง่าให้แก่พื้นที่ภายในสถาบัน

1.7.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์

1. เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน
2. สามารถเข้าใจการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถาบัน ได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนสายงานการบริหาร
3. สามารถเข้าใจสภาพปัญหา สภาพสังคม สภาพจิตใจ ในด้านการต้องการพักผ่อนและอื่น ๆ ของนักศึกษา และอาจารย์
4. สามารถเข้าใจพฤติกรรม และการทำกิจกรรม เรียนรู้ถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสโมสรหรือชมรมต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
5. สามารถเรียนรู้และเข้าใจขั้นตอน ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบโดยสนองต่อประโยชน์ให้สอยอย่างแท้จริง
6. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ เพื่อการออกแบบหรือเป็นแนวทางการศึกษาได้กว้างขวางขึ้น
7. ผู้นิพนธ์จะมีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนในการทำงานดียิ่งขึ้น
8. ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการศึกษาอาคารประเภทเดียวกัน ต่อผู้ทำโครงการหรือผู้สนใจทั่วไป

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวินิจฉัยฉบับนี้ เป็นการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านนโยบาย สังคม เศรษฐกิจ กายภาพ และข้อมูลพื้นฐานของโครงการในส่วนต่าง ๆ เฉพาะที่มีความสัมพันธ์ และมีผลกระทบต่ออาคารออกแบบโครงการเท่านั้น โดยการศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบาย สังคม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจ ภายนอกและอื่นๆ จะถือขอบเขตการศึกษาไม่เกินปี พ.ศ. 2534 เป็นข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลอื่นที่ออกมาภายหลังจากข้อมูลปัจจุบันถือว่า ไม่มีผลต่อการออกแบบโครงการ

การศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล โดยทั่วไปจะเป็นการศึกษาจากเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัย ตลอดจนวิทยานิพนธ์ ในระดับไม่ต่ำกว่ามัธยม นอกจากนี้ข้อมูลในบางส่วนที่ได้มาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามให้ถือว่าเป็นข้อมูลถูกต้อง และใช้อ้างอิงได้ทางด้านการออกแบบโครงการนั้น จะยึดถือเกณฑ์ที่มาตรฐานที่เชื่อถือได้และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นหลักในการออกแบบโครงการอาคารรวมกิจกรรม และบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และบุคลากรภายในสถาบันเป็นหลัก โดยองค์ประกอบของโครงการจะเป็นการออกแบบเพื่อความต้องการในปัจจุบัน และในอนาคต

1.9 อภิธานศัพท์

แผนผังงาน	หมายถึง	แผนผังงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สถาบัน สจพ	หมายถึง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
กิจกรรม	หมายถึง	การร่วมกันทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
บริการ	หมายถึง	การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	หมายถึง	พื้นที่กรุงเทพมหานคร และห้าจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นครปฐม ปทุมธานี และสมุทรสาคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

2.1 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายเบื้องต้น

นโยบายในระดับต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับโครงการสามารถแยกกล่าวได้ดังนี้

2.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศซึ่งประกาศใช้ก่อนาคติในช่วงปีพ.ศ. 2525-2539 โดยพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนาฯ 7 ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาหลักในช่วงแผนฯ 7 ดังนี้

1. เป้าหมายขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจส่วนรวมขยายตัวโดยเฉลี่ย ร้อยละ 9 ต่อปี
- รายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 75,000 บาท ในที่สุดท้ายของแผนฯ 7 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.6 ต่อปี (ราคาคงที่)
- ภาคเกษตรขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.7 ต่อปี
- ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 9.3 ต่อปี
- มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 ต่อปี หรือปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ต่อปี (ถ้าเศรษฐกิจปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ต่อปี (ถ้าเศรษฐกิจโลกขยายตัวโดยเฉลี่ย ร้อยละ 3.0 ต่อปี

2. เป้าหมายการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

- เงินเฟ้อไม่ให้เกินร้อยละ 5.5 ต่อปี
- ขาดดุลย์การค้าโดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 7 ของผลผลิตรวมภายในประเทศ
- ดุลย์บัญชีเดินสะพัดเข้าสู่ดุลย์ในที่สุดท้ายของแผนฯ 7 และขาดดุลย์ต่อผลผลิต- ภัณฑ์มวลรวมในช่วงแผนฯ 7 โดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๒๗
๗ 155๓
๒ 534

3. เป้าหมายการกระจายรายได้

- กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน
- ลดจำนวนคนยากจนให้เหลือต่ำกว่าร้อยละ 20 ภายในปี 2539
- ลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ของประชากรทั้งในระหว่างภูมิภาคและระหว่าง

กลุ่มอาชีพ แลเพิ่มรายได้ของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย โดยเฉพาะจะเกษตรกร

- กระจาย การถือครอง สิทธิประโยชน์และจัดหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

4. เป้าหมายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

- ลดการเพิ่มประชากร ให้เหลือร้อยละ 12 ในปี 2539
- พัฒนาประชากรให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม
- ให้ประชาชนมีสุขภาพดีวันหน้า ในทศวรรษหน้า
- เพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักและเป้าหมายของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในฉบับที่ 7 จึงมีการระบุแนวทางสำคัญไว้ 3 ประการ คือ

1. รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและมีเสถียร
2. กระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น
3. พัฒนาคุณภาพชีวิต รักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและพลานามัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

- ก) จัดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา ในระบบและนอกระบบโรงเรียน
- ข) ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อสารมวลชนต่าง ๆ
- ค) ให้มีการฝึกอบรมและเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถ
- ง) ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปออกกำลังกาย และเล่นกีฬา

นโยบายการสาธารณสุข เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิต

นโยบายการพัฒนาสังคม จิตใจ และวัฒนธรรม

นโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

นโยบายการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

2.1.2 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520

แผนการศึกษาแห่งชาติ คือ แนวทางอันเป็นหลักใหญ่ที่แสดงจุดมุ่งหมายในเรื่อง การดำเนินการศึกษาของชาติ ตลอดจนถึงวัฒนธรรม ซึ่งในปัจจุบันแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ คือ

- 1) ความมุ่งหมาย
- 2) แนวนโยบายการศึกษาของรัฐ
- 3) ระบบการศึกษา
- 4) การบริหารการศึกษา
- 5) มาตรฐานการศึกษาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 6) ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม พละอนามัย สภาสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมเยาวชน
- 7) การระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษา

2.1.3 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2529)

ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2525-2527) ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของ รัฐบาลและเอกชนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ให้สามารถปฏิบัติตามภารกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในอดีตที่ผ่านมาจะมีการกล่าวถึงในด้านการพัฒนาการศึกษาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาตลอดมา ในด้านปริมาณและคุณภาพสำหรับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ไว้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

1. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชน ให้ปฏิบัติตามภารกิจหลักด้วยความ เป็นเลิศทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริหารทางวิชาแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม เพื่อนำประเทศชาติไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่พึง ประสงค์
2. มุ่งป้องกันและหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบบบริหารอุดมศึกษา เพื่อ ให้มีประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารและการพัฒนาวิชาการ
3. มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังกลุ่ม ประชากรผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษาให้มากขึ้น
4. มุ่งพัฒนาและสร้างความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถพึ่งตนเองใน เรื่องค่าใช้จ่ายได้มากยิ่งขึ้น
5. มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ให้มีศักยภาพและความพร้อมที่จะจัดการศึกษาที่มีความ เป็นสากล และร่วมมือกับต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยในประ- ชาคมโลก

ด้านนโยบาย

ทางด้านนโยบายนั้น ได้มีการกำหนดนโยบายทั้งสิ้น 5 ข้อ คือ

1. ด้านบริหาร
2. ด้านการจัดการศึกษา
3. ด้านการวิจัยและพัฒนา
4. ด้านการบริหารวิชาการ
5. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ นโยบายและ เป้าหมายของแผนทบทวน มหาวิทยาลัยจึงกำหนดเป้าหมายไว้ 2 ประการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เป้าหมายเชิงคุณภาพ
 - 1.1 เป้าหมายด้านการบริหาร
 - 1.2 เป้าหมายด้านการจัดการศึกษา
 - 1.3 ด้านการวิจัยและการพัฒนา
 - 1.4 เป้าหมายด้านการบริการวิชาการ
 - 1.5 เป้าหมายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2. เป้าหมายเชิงปริมาณ
 - 2.1 เป้าหมายด้านจำนวนนักศึกษา
 - 2.2 เป้าหมายด้านการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอดชีวิต
 - 2.3 เป้าหมายด้านงบประมาณ
 - 2.4 เป้าหมายด้านการเพิ่มรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านสังคมเบื้องต้น

2.2.1 การศึกษาข้อมูลด้านสังคมระดับประเทศ

จากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายทางด้านสังคมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6-7 ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพคน เพื่อให้สามารถพัฒนาให้ก้าวหน้า มีความสงบสุข เกิดความเป็นธรรม ตลอดจนการยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคน ในชนบทและในเมือง ให้ได้ตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน ทางรัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในส่วนของแผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม ดังนี้

วัตถุประสงค์หลักของแผนงานนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับแรกเป็นเรื่องของบุคคล คือต้องการจะพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้สูงขึ้น รวมทั้งให้มีความรู้ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ส่วนอีกระดับหนึ่งเป็นเรื่องของสังคมส่วนรวมโดยหวังให้เกิดสังคมที่ก้าวหน้า สงบสุข มีความเป็นธรรม รวมทั้งดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของชาติ ดังนั้น คนทุกคนในสังคมจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางไว้ว่าจะพัฒนาให้เป็นคนดีมีความรู้ มีความสามารถทั้งด้านวิชาชีพ ความสามารถในการแข่งขัน พาดน และมีบทบาทในการพัฒนาส่วนรวม ทดะเดียวกันก็จะเสริมสร้าง ความมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย พัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือสังคมต่อไป โดยกำหนดกลวิธีในการพัฒนา 3 ประการ คือ¹

ประการที่ 1 พัฒนาคุณภาพ คน และแรงงาน โดยรักษามาตรและการกระจายตัวของประชากรให้เหมาะสม ปรับปรุงระบบการศึกษา และการศึกษาอบรม ตลอดจนพัฒนาจิตใจและคุณภาพของแรงงาน

ประการที่ 2 เสริมสร้างความสงบสุขในสังคม โดยป้องกันอาชญากรรม อุบัติภัย ตลอดจนปรับปรุงงานกระบวนการยุติธรรม และจัดสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 ปรับปรุงกลไกการพัฒนาสังคม ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารของรัฐ เอกชน ชุมชน และครอบครัวให้มีส่วนในการพัฒนามากขึ้น และมีการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพและทิศทางเดียวกัน

2.2.2 การศึกษาข้อมูลด้านสังคมระดับภาคกลาง

ภาคกลางเป็นภาคที่มีความเจริญทางวัตถุมากที่สุด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ลักษณะของประชากรโดยส่วนรวมจะมีฐานะดีมากกว่าฐานะหรือรายได้ต่ำ ประชากรส่วนใหญ่จะมีงานทำ มีการสร้างงานมากมาย โดยเฉพาะในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-7 ที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนมากขึ้น ปัจจุบัน (2531) ภาคกลางมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,329.566 คน โดยมีความหนาแน่นของประชากร 489.72 คนต่อตารางกิโลเมตร

ประชากรส่วนใหญ่ในภาคกลางนับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาในลักษณะเดียวกันไม่แตกต่างกันมากนัก การนับถือศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธควบคู่กับศาสนาพราหมณ์ รองลงไปคือ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และอื่น ๆ การบริหารสาธารณสุขมีอัตราส่วนจำนวนเตียงต่อประชากร = 1:665 ซึ่งสูงกว่าที่ทางองค์การอนามัยโลกตั้งไว้ 1:250

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. อินไซด์ แชนะ 6. หน้า 39

ภาคกลางมีการอพยพย้ายถิ่นฐานส่วนใหญ่เป็นการย้ายในภาคเดียวกัน โดยกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีการอพยพเข้ามาที่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ และนนทบุรี และในขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครก็เป็นจังหวัดที่มีการอพยพออกมากที่สุดเช่นกัน รองลงมาได้แก่ ออยุธยาและลพบุรี โดยภาคกลางจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราร้อยละ 2.65 ต่อปี ยกเว้นจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานครและนนทบุรี ที่มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าภาค

2.2.3 การศึกษาข้อมูลด้านสังคมของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้ชื่อว่า เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริการ และอื่น ๆ การเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานครในอนาคตยังไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนผู้อพยพย้ายถิ่นฐานจากชนบทเป็นสำคัญ ประชากรในกรุงเทพมหานครในปี 2531 เท่ากับ 5,716,779 คน และเป็นที่คาดว่าประชากรในกรุงเทพมหานครจะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับในปีต่อไป

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมของรัฐบาล โครงสร้างของการบริหารมีลักษณะตามลำดับขั้นสายงาน ก็อาจจะเป็นไปได้ในทางเดียวกัน กล่าวคือนโยบายและคำสั่งส่งออกจากกรุงเทพมหานคร จากนโยบายการรวมอำนาจ รัฐบาลได้ใช้งบประมาณประจำปี ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร จึงเกิดความแตกต่างอย่างมาก ในด้านบริการที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานครและในส่วนอื่นของประเทศ

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 36 ของการปกครอง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 3718 คนต่อตารางกิโลเมตร เขตที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดคือ เขตป้อมปราบฯ 39845 คนต่อตารางกิโลเมตร และเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด คือ เขตหนองจอก 264 คนต่อตารางกิโลเมตร ด้านการศึกษาในปี 2531 มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 427 โรงเรียน อัตราส่วนนักเรียน : ครู 19 : 1 ด้านการสาธารณสุข มีโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร 4 โรง โดยมีจำนวนเตียง 2,002 เตียง ในปี 2531 กรุงเทพมหานคร มีส่วนสาธารณสุขที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง รวมทั้งมี 1,536 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานครนับถือศาสนาพุทธ และมีประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ใกล้เคียงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจเบื้องต้น

2.3.1 การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ

จากการดำเนินการในช่วง 25 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ และความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นกล่าวคือ ในด้านรายได้ประชาชาติส่วนรวมเพิ่มขึ้น 18 เท่าจากประมาณ 58,900 ล้านบาท ในปี 2504 เป็น 1,041,920 ล้านบาทในปี 2528 ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นประมาณ 10 เท่า จาก 2,150 บาทต่อคนในปี 2504 เป็น 20,420 บาทต่อคนในปี 2528

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางเศรษฐกิจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6-7 ที่จะรักษาระดับการขยายตัวให้เพียงพอที่จะรองรับกำลังแรงงานใหม่ โดยเน้นลักษณะการขยายตัวที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทางรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายและแนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม มีนโยบายหลักที่จะให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าในระยะที่ผ่านมาเรื่อย ๆ ก็จะช่วยรักษาเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศ สนับสนุนการสร้างงาน การกระจายรายได้ การแก้ปัญหาความยากจน ตลอดจนส่งเสริมให้ประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าออกไปแข่งขันในตลาดโลกได้ นอกจากนี้จะฟื้นฟูฐานะการเงิน การคลังของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดมเงินออมในระยะยาว ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนให้เพิ่มขึ้นจากนโยบายดังกล่าวได้นำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือ การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจส่วนรวมให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี ขยายการมีงานทำให้เพิ่มขึ้น 3.9 ล้านคน ตลอดจนการลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ ดุลบัญชีเดินสะพัด ตลอดจนปัญหาการขาดดุลการค้า โดยที่มีแนวทางคือ

- 1) ปรับปรุงระบบการผลิตด้านต่าง ๆ ให้สามารถเพิ่มอัตราความเจริญเติบโตเพื่อรองรับงานที่เพิ่มขึ้นพร้อมทั้งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 2) เร่งระดมเงินออมให้สูงขึ้น โดยเฉพาะในภาครัฐบาล
- 3) สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาเพิ่มขึ้น
- 4) พิจารณาใช้มาตรการทางด้านการเงิน การคลังและอื่น ๆ เพื่อให้มีส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนับสนุนการพัฒนาในสาขาและกิจกรรมที่จำเป็นมีความสำคัญสูง เช่น การผลิตเพื่อส่งออก การท่องเที่ยว เป็นต้น

5) ปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรให้เข้าใจง่าย เหมาะสม มีฐานะภาษีที่กว้าง เพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างความเป็นธรรมและสนับสนุนการลงทุน

6) พิจารณาจัดสรรงานพัฒนา โดยให้ความสำคัญกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-7 ในส่วนที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการว่างงาน การขาดดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด เช่น การพัฒนาชนบท

2.3.2 การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจระดับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ประมาณร้อยละ 50 ของเศรษฐกิจส่วนรวม เป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การดำเนินนโยบายการค้าและอุตสาหกรรมที่ผ่านมา ได้มีผลกระทบทำให้กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยสังเกตได้จากการขยายตัวการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของประเทศ ประมาณร้อยละ 5% เป็นผลผลิตที่ได้จากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-7 เป็นคาดว่า การขยายตัวการจ้างงานในกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นค่อนข้างคงที่ แม้กระนั้นก็สูงกว่าการจ้างงานในจังหวัดปริมณฑล การจ้างงานในจังหวัดปริมณฑลจะมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงปีต่อไป โดยภาพรวมจะเห็นว่า การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นแทนการจ้างงานในภาคเกษตรกรรม

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นตัวจักรที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยส่วนรวมจนอาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจของประเทศที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ในอนาคตขึ้นอยู่กับการพัฒนาและการวางแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อสร้างสรรความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยส่วนรวม อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะยังคงเป็นศูนย์กลางความเจริญอยู่ต่อไป โดยมีแนวโน้มที่จะกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ระดับความเป็นเอกราชของกรุงเทพมหานครลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านกายภาพเบื้องต้น

2.4.1 ลักษณะกายภาพระดับประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศร้อน ตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น ระหว่างเส้นศูนย์สูตรที่ 5 และ 21 เหนือ และเส้นแวงที่ 90 และ 106 ตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 518,000 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง¹

ภาคเหนือ ประกอบด้วยภูเขาเป็นแนวยาวและขนานกันตั้งแต่ทางเหนือมาใต้ มีแม่น้ำหลายสายอยู่ระหว่างภูเขาเป็นทางระบายน้ำไปสู่ตอนใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบลุ่มเล็กน้อย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับภูเขา เป็นภาคที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศที่มีพื้นที่กว้างขวาง จึงทำให้อิทธิพลของสภาพอากาศต่าง ๆ ไม่ทั่วถึงคุณภาพของดินต่ำ สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีปัญหามาก

ภาคใต้ เป็นภาคที่เล็กที่สุดทั้งในด้านพื้นที่และประชากร พื้นที่มีลักษณะติดต่อกับชายฝั่งทะเล ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยภูเขาหินปูนสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่ปกคลุมไปด้วยป่าเขตร้อน

ภาคกลาง เป็นหัวใจของประเทศ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด

ลักษณะภูมิอากาศมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมจากทะเลจีนใต้พัดผ่าน ทำให้แบ่งลักษณะสภาพอากาศของประเทศไทยได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูหนาว อุณหภูมิโดยทั่วไปจะมีอุณหภูมิเกือบสม่ำเสมอตลอดปี โดยอุณหภูมิสูงสุดในฤดูร้อนจะอยู่ระหว่าง 33° C-38° C

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การย้ายถิ่น ความเป็นเมืองและการพัฒนาประเทศไทย หน้า 2

2.4.2 ลักษณะกายภาพระดับภาคกลาง

ภาคกลางตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มเจ้าพระยา ระหว่างเส้นรุ้งที่ $13^{\circ} 30'$ ถึง $15^{\circ} 5'$ เหนือ และเส้นแวงที่ $99^{\circ} 45'$ ถึง $101^{\circ} 25'$ ตะวันออก ประกอบด้วย 10 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ ชัยนาท ปทุมธานี สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 21,093 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.1 ของพื้นที่ทั้งประเทศ

ภาคกลางเป็นภาคที่ได้เปรียบทางภูมิประเทศมากที่สุด เพราะสามารถติดต่อกับทุกพื้นที่ ได้สะดวกทำเลที่ตั้งอยู่ใจกลางของประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ดินตะกอนที่แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกงพัดหามา จึงเป็นที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของประเทศ

ภาคกลางมีอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน อุดมภูมิสูงตลอดทั้งปี อุดมภูมิโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง $28-30^{\circ} C$ มีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้งอย่างชัดเจน ยกเว้นบริเวณส่วนล่างที่ติดอ่าวไทย ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลลมมรสุม จะมีอุณหภูมิเฉลี่ยประจำการ $26-28^{\circ} C$

2.4.3 ลักษณะกายภาพของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 37 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 29 ลิปดาตะวันออก ประกอบด้วย 24 เขตการปกครอง แยกออกเป็น 150 แขวง ในพื้นที่ 1,565.6 ตารางกิโลเมตร ทางสำนักผังเมือง ได้วางมาตรการทางกายภาพของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 พื้นที่ คือ¹

- 1) พื้นที่ที่หนึ่ง : พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจชั้นใน ประกอบด้วย เขตพระนคร เขตปทุมวัน เขตบางรัก เป็นต้น
- 2) พื้นที่ที่สอง : พื้นที่ดินเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย เขตพระโขนง เขตห้วยขวาง เขตบางเขน เป็นต้น

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อเสนอการพัฒนากทม. และปริมณฑล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) หน้า 23-26.

3) พื้นที่สาม : พื้นที่อุตสาหกรรม ประกอบด้วยอุตสาหกรรมดั้งเดิม เช่น อ. เมืองพระประแดง และย่านอุตสาหกรรมกำลังขยายตัว เช่น จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

4) พื้นที่สี่ : พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลรอบนอก เช่น เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

ทางด้านลักษณะทางภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกับทางภาคกลาง คือ ลักษณะภูมิประเทศตั้งอยู่ที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำคลองมากมาย แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 24-30 เซลเซียส การคมนาคมขนส่งภายในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงสามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวกสบาย โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ 3 ทาง คือ การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ

2.5 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 คำนิยามของโครงการ

โครงการ "อาคารรวมกิจกรรมและบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ" สามารถแยกพิจารณาความหมายของโครงการตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525 ได้ดังนี้

"อาคาร" หมายถึง เรือน โรงสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นมีลักษณะคล้ายคลึง เช่นนั้น

"รวม" หมายถึง การเอาการปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งมาอยู่คู่เดียวกัน

"กิจกรรม" หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้

"บริการ" หมายถึง การให้ความสะดวกสบาย

ดังนั้น อาคารรวมกิจกรรม และบริการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงหมายถึงสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้อาคารใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติการตามความสนใจในยามว่าง เพื่อการเรียนรู้ ผ่อนคลายความตึงเครียดและบริการในสิ่งต้องการพื้นฐานของบุคคลในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 ลักษณะขอบข่ายของโครงการ

โครงการอาคารรวมกิจกรรมและบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นการออกแบบโครงการเพื่อให้บริการแก่บุคลากรโดยทั่วไปของสถาบันเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง อาคารนี้สามารถตอบสนองความต้องการด้านสังคม ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ รวมทั้งความต้องการของสถาบันที่ต้องการอาคารประเภทกิจกรรมนอกจากนี้โครงการจะช่วยลดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสร้างรายได้เข้าสู่สถาบัน กอบกิจกรรมนักศึกษา และชมรมต่าง ๆ ในด้านบริการแก่บุคคลภายนอก นอกจากนี้ยังเป็นความร่วมมือปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของที่ดินบริเวณสถาบันให้เกิดความสวยงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

ลักษณะของโครงสร้างจะเป็นศูนย์กลางให้บริการด้านสถานที่ประกอบกิจกรรม หรือบริการด้านต่าง ๆ อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ทางด้านกีฬา และสุขภาพจิต เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนการสอน และการทำงานในแต่ละวัน ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

2.5.3 ลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาโดยทั่วไป

นักศึกษาที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัน 18-22 ปี ซึ่งเป็นวัยที่พลังของร่างกายมีมาก พลังสมองก็อยู่ในระยะต้นตัวเพราะได้เปลี่ยนลักษณะการเรียนจากระดับมัธยมศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เวลาในการศึกษาประมาณ 4 ปี ในรั้วมหาวิทยาลัย เป็นเวลานานต่อ สำหรับการร่วมประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถาบัน ซึ่งมีให้เลือกมากมายตามความสมัครใจ แต่บางคนอาจจะต้องการอยู่เฉย ๆ มุ่งเรียนหนังสือเป็นหลักหรือบางคนอาจต้องการ เรียนหนังสือไปด้วย มุ่งกิจกรรมไปด้วยก็ เป็นไปตามความต้องการของแต่ละคน อย่างไรก็ตามลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาอาจแยกออกได้เป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1) กิจกรรมประเภทบันเทิง

กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ กิจกรรมบันเทิงโดยทั่วไป การรับน้องใหม่และการปฏิบัติต่อนักศึกษาใหม่ หรือนักศึกษาชั้นปีแรกภายในสถาบัน ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยก็จะมีลักษณะ หรือ

แนวทางการปฏิบัติแตกต่างกันไป นอกจากนั้นกิจกรรมประเภทบันเทิง ยังรวมไปถึงกิจกรรมด้านกีฬาต่างๆ เช่น กีฬาภายใน งานสปอร์ตเดย์ และกีฬาอื่น ๆ เป็นต้น

2) กิจกรรมประเภทวรรณศิลป์

กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ งานทางด้านวรรณศิลป์ต่างๆ เช่น ร้อยแก้ว ร้อยกรอง การโต้กลอนสด ตลอดจนการแสดงละครต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการออกหนังสือ วารสาร หนังสือทางภาพกลอน วรรณศิลป์ หรือวรรณคดีวิจารณ์ ซึ่งกิจกรรมทางด้านนี้อาจไม่จำกัดอยู่ภายในสถาบันเท่านั้น อาจเป็นลักษณะกิจกรรมภายนอกสถาบันก็ได้

3) กิจกรรมประเภทพุทธศาสตร์และประเพณี

กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม โดยมีลักษณะไปทางอนุรักษนิยม เช่น การจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา หรือการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ภายในสถาบัน การให้มีวัดภายในอุปถัมภ์ของมหาวิทยาลัย เช่น วัดฝ่ายหินในอุปถัมภ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4) กิจกรรมประเภทที่เกี่ยวกับพัฒนาสังคม

ลักษณะของกิจกรรมประเภทนี้ จะเป็นการเสียสละเวลาจากเวลาว่างมาก ทำงานให้กับสังคม หรือส่วนรวม เช่น วันหยุดประจำภาค กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่การออกค่ายอาสาสมัคร เพื่อพัฒนาชนบท เช่น การสร้างโรงเรียน การช่วยสอนหนังสือ เป็นต้น

5) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษา

ลักษณะของกิจกรรมประเภทนี้ อาจเป็นรูปแบบของการจัดติวระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง การจัดนิทรรศการทางวิชาการ หรือการเรียกร้องทางด้านระบบการศึกษาของนักศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา เป็นต้น

6) กิจกรรมประเภทเรียกร้องสิทธิ

การเรียกร้องสิทธิโดยสมาคมนักศึกษา หรือสมาคมนักศึกษาทางกฎหมาย ได้มีมานานแล้ว แต่นักศึกษาเพิ่งจะมีส่วนร่วมเมื่อไม่นานมานี้ การเรียกร้องของนักศึกษามาในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การต่อต้านการประเวศนางสาวไทย การเรียกร้องให้มีตัวแทนสตรีในการร่างกฎหมาย หรือในการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) กิจกรรมที่เกี่ยวกับความล้มเหลวทางสังคมในเรื่องเศรษฐกิจ

ลักษณะของกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น การโจมตีความเห็นแก่ตัวของพ่อค้าญี่ปุ่นในหมู่นักศึกษา ซึ่งได้ขยายตัวไปถึงนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และประชาชนด้วย ซึ่งหลังจากการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นได้ไม่นาน ทางภาครัฐบาลก็มีที่ท่าสนับสนุนพอสมควร

8) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแสวงหาเอกลักษณ์ของชาติ

ลักษณะของกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การรณรงค์เมื่อต้นปี 2515 ให้คนไทยนิยมใช้ผ้าดิบ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ต่อมาในปลายปี 2515 ก็ได้เกิดโครงการ "ค้นหาความเป็นไทย" ขึ้นโดยกล่าวถึงประเด็นที่ว่าแม้ประเทศไทยจะสูญเสียเอกราชให้แก่ชาวตะวันตก แต่ประเทศกลับสูญเสียเอกลักษณ์ของความเป็นชาติตัวเอง ซึ่งต่างกับประเทศอื่นที่ยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงการมีเครื่องแต่งกายประจำชาติที่สามารถบอกให้คนในโลกรู้ว่าตนเองเป็นคนชาติไหน แต่คนไทยเรากลับแทบไม่มีอะไรเป็นของตัวเองเลย

9) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง

ลักษณะกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น โดยส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กับการเมืองแทบทั้งสิ้น ยกเว้นกิจกรรมบางประเภท เช่น บันเทิง กิจกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่มีผลทางด้านการเมือง ผลดังกล่าวได้แก่

- มีการตื่นตัวในประเด็นปัญหาต่าง ๆ คือ นักศึกษา เริ่มมองเห็นว่าการศึกษามีได้จำกัดอยู่เฉพาะในตำรา หรือภายในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น
- มีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน เช่น ในรูปแบบของชมรม หรือ ชุมชม
- มีการรู้จักติดต่อประสานงานระหว่างสถาบัน โดยใช้หนังสือหรือวารสารเป็นสื่อ
- มีการรู้จักชักจูงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น ในเรื่องการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น
- มีการสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เกิดขึ้น คือ ทำให้คนทั่วไปมองเห็นว่านักศึกษาไม่ใช่เอาแต่เรื่องสนุกสนาน หรือการเรียนภายในชั้นเรียนเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีการรวมตัวกันเช่น ในการเรียกร้องต่างๆ ทำให้รัฐบาลตระหนักในพลังนักศึกษา แม้ไม่ใช่เรื่องการเมืองโดยตรง แต่เมื่อนักศึกษาเข้ามาจับประเด็นทางการเมือง รัฐบาลก็ยอมเกรงพลังนี้

2.5.4 ลักษณะของกิจกรรม

มนุษย์ทุกคนนั้น ล้วนแต่ต้องการใช้ชีวิตอยู่อย่างสุขสบายทั้งกายและใจ ในขณะที่มนุษย์ต้องแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ มนุษย์จึงต้องทำงานหนักขึ้น จนบางครั้งอาจทำให้เกิดอาการอ่อนเพลีย ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพเป็นอย่างมาก จะเห็นการได้พักผ่อน การนอนหลับ และการทำกิจกรรมจึงเป็นการช่วยให้ร่างกายกลับคืนสู่สภาพปกติ พร้อมทั้งจะปฏิบัติภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพเหมือนเดิม

2.5.4.1 ลักษณะสำคัญของกิจกรรม

เพื่อให้เข้าใจความหมายของกิจกรรมยิ่งขึ้น GEORGE D. BUTLER ได้กล่าวลักษณะของกิจกรรมไว้ในหนังสือ INTRODUCTION TO COMMUNITY RECREATION พลสรุปได้ดังนี้

- 1) ต้องเป็นกิจกรรม (ACTIVITY) คือ ต้องมีการกระทำ หากอยู่เฉยๆ เช่นการนอนหลับ ถือว่าไม่เป็นกิจกรรม
- 2) การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ (VOLUNTARILY)
- 3) กิจกรรมนั้นต้องเป็นในเวลาว่าง (FREE TIME)
- 4) เป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่ใช่นโยบายมขแต่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา
- 5) กิจกรรมนั้นต้องนำมาให้เกิดความพึงพอใจทันที และโดยตรงต่อผู้ร่วมกิจกรรม
- 6) กิจกรรมที่เลือกกระทำนั้นต้องไม่เป็นอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4.2 ขอบข่ายของกิจกรรม

กิจกรรม (RECREATION ACTIVITIES) มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ยากที่จะจำแนกให้ชัดเจนไป แต่โดยทั่วไปแล้วกิจกรรมควรจะอยู่ในขอบข่ายกิจกรรมเหล่านี้คือ

- 1) ศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมต้องใช้มือกระทำ เช่น การฝีมือ แต่กิจกรรมนั้นทำให้ยามว่างไม่เป็นอาชีวะหวังเพียงความเพลิดเพลิน
- 2) กิจกรรมทางพลศึกษา เกมสกี กีฬา กรีฑา กิจกรรมทางพลศึกษา เป็นกิจกรรมหลักในกิจกรรมสันทนาการ ไม่ว่าจะประเภทคู่ ประเภทเดี่ยว ประเภททีม ทั้งในร่ม และกลางแจ้ง
- 3) งานอดิเรก งานอดิเรกเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสันทนาการไม่ว่าจะเป็นงานอดิเรกประเภทสะสมสิ่งของหรืองานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ประดิษฐ์
- 4) ดนตรี และการร้องเพลง กิจกรรมดนตรีทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นนักดนตรีสากล ดนตรีไทย การร้องเพลงหมู่ ร้องเดี่ยว เป็นต้น ล้วนแต่เป็นกิจกรรมสันทนาการ
- 5) การพักผ่อน การเต็นท์ และกิจกรรมเข้าจังหวะ รวมถึงกิจกรรมทั้งหลายที่เคลื่อนไหวด้วยเสียงดนตรีใช้ดนตรีเป็นจังหวะ การเต็นท์ที่เมือง
- 6) ละคร ภาพยนตร์ การแสดง การเล่นละครทุกชนิดทั้งของไทยและสากล ภาพยนตร์ การแสดงต่าง ๆ ล้วนให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้ชม
- 7) กิจกรรมสันทนาการภายนอกเมือง เช่น การเดินทางไกล การตากอากาศชายทะเล เป็นกิจกรรมที่บุคคลต้องการหาความเพลิดเพลินกับธรรมชาติ
- 8) วรรณกรรม การอ่าน เขียน พูด เช่น วรรณคดี การอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร การโต้วาทิ การอภิปราย ปาฐกถา เป็นต้น
- 9) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางสังคมทั้งหลาย เช่น การพบปะสังสรรค์ การสมาคม สโมสร ชุมชน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเพื่อให้บุคคลทั้งสองเพศร่วมได้
- 10) กิจกรรมพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ด้านสันทนาการ หรือชมธรรมชาตินิยมประเพณี หรือเป็นกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11) การบริการวารสารสมัคร ได้แก่ การบริการต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ เพื่อช่วยเหลือชุมชน ซึ่งเมื่อเขาได้รับการบริการแล้วทำให้เขาสบายใจ มีความพอใจ

2.5.4.3 องค์ประกอบที่จูงใจให้บุคคลร่วมในกิจกรรม

ความต้องการมูลฐานที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลสนใจกิจกรรมสังฆนาการ และการที่จะขยายขอบเขตให้กว้างขวางนั้น ต้องมีโครงการบริการ และให้โอกาสที่เหมาะสม และควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1) ความสนใจในด้านผลงานามัย

ความสนใจนี้จะมีอยู่ทั่วไป แต่จะมีมากเป็นพิเศษในเยาวชน ความสนใจในด้านผลงานามัยเป็นรากฐานของโครงการสังฆนาการ อันได้แก่ กีฬาต่าง ๆ เช่น ตะกร้อ แบดมินตัน

2) ความสนใจในเรื่องการคบค้าสมาคมกัน

โดยทั่วไปคนเราต้องการมีการติดต่อซึ่งกันและกัน การสนใจในกิจกรรมเพื่อการสังคมเหล่านี้จะนำไปสู่การพักผ่อนนั่นเอง

3) ความสนใจในเรื่องการเรียนรู้

คนส่วนมากมีความต้องการที่จะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เขาสนใจให้มากที่สุด และพยายามแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อการปรับตัวให้ทันสมัย มีองค์การต่าง ๆ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของแต่ละบุคคลรวมถึงห้องสมุด เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

4) ความสนใจในเรื่องการประพันธ์และความงาม

ความสนใจนี้เป็นผลสะท้อนจากความรู้สึก และความต้องการของแต่ละบุคคลในลักษณะที่แตกต่างกันไป กิจกรรมสังฆนาการทางด้านศิลปะก็มีอยู่หลายประเภท เช่น การละคร การรำไทย ดนตรี เป็นต้น

5) ความสนใจในเรื่องสังคม

ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีแรงดลใจที่จะเข้าร่วมอยู่ด้วยกันเสมอ ส่วนใหญ่กิจกรรมสังฆนาการที่จัดตั้งขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับความสนใจของสังคมนั้น สิ่งสำคัญดังกล่าวเป็นรากฐานของกลุ่มกิจการต่าง ๆ เช่น สโมสร การทัศนศึกษา ศูนย์เยาวชน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.5 หลักในการออกแบบอาคารกิจการศึกษา

ในการออกแบบอาคารกิจกรรมนักศึกษา หรือสโมสรศึกษามีหลักที่ควรพิจารณาในการออกแบบและการตัดสินใจในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1) ที่ตั้งของอาคาร

ที่ตั้งของอาคาร ควรอยู่ในบริเวณ ศูนย์กลางของกิจกรรมของนักศึกษา และคณะอาจารย์ ซึ่งไม่ใช่ศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ แต่ควรอยู่ในบริเวณที่คนผ่านมากที่สุด จากห้องเรียนไปห้องสมุด จากหอพักไปโรงเรียน เป็นต้น เพราะเขาอยากจะมาไม่ใช่เพราะเขาจำเป็นต้องมา มันจึงดีที่สุดหากจะอยู่ในตำแหน่งที่นักศึกษาส่วนมากเดินผ่านมันเข้าไป แทนที่จะผ่านโดยรอบนอก หากมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใช้รถยนต์ หรือจักรยานกันโดยมาก สโมสรนักศึกษาควรจะมีอยู่ใกล้ ๆ ที่จอดรถ หากจะใช้เป็นสถานที่ประชุม หรือใช้ประโยชน์สาธารณะจะต้องมีที่จอดรถอย่างเพียงพอ

สถานที่ตั้ง ควรจะให้ความสะดวก โดยเฉพาะนักศึกษา เพราะพวกเขาเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากอาคารมากที่สุด และควรคำนึงถึงการขยายตัวของมหาวิทยาลัยในอนาคตควบคู่ไปกับอาคารที่มีอยู่แล้ว

2) การวางแผนและออกแบบ

สิ่งสำคัญในการวางแผนและออกแบบคือ เราต้องการทราบว่า จะใช้สโมสรนี้เพื่ออะไร ในด้านของปรัชญาความคิดจำเป็นต้องตัดสินใจว่าจุดมุ่งหมายของสโมสรจะเป็นจุดสำคัญที่มีคุณภาพต่อสังคม วัฒนธรรม การพักผ่อนต่อบริเวณมหาวิทยาลัยทั้งหมด หรืออาจจะเป็นอาคารที่จะสนองประโยชน์ใช้สอยทั้งหลายที่อาคารอื่น ๆ ไม่อาจให้ได้

สโมสรนักศึกษาหลายแห่งมีแต่ SPACE ใช้สำหรับจุดประสงค์เดียว เช่น ลานเต้นรำ ซึ่งใช้เพียง 2-3 ครั้งต่อไป การออกแบบห้องชมรมเป็นจำนวนมาก จะให้ความรู้สึกแยกกันมากกว่าการทำงานร่วมกัน ในบางลักษณะการออกแบบจะนำความคิดของมหาวิทยาลัยอื่นมาใช้โดยไม่มีมีความเกี่ยวข้องกันเลย แต่ในทางตรงกันข้ามกลับจะทิ้งประโยชน์ใช้สอยที่จำเป็น เนื่องจากการลงทุนสูงเกินไป เช่น ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องดนตรี เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาต้องการมากแต่ไม่มีสโมสร นักศึกษาต้องออกแบบให้ดีจากมุมมองของความเป็นจริงจากประโยชน์ใช้สอยของมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนเชื่อมโยงติดต่อกันเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบ แต่ในขณะเดียวกันก็ควรพิจารณาในด้านความงาม ความมีระเบียบ และสภาพแวดล้อมควบคู่ไปด้วย

ผู้ออกแบบอาคารจำเป็นต้องทำงานโดยตรงกับนักศึกษา เพื่อค้นหาความคิดเห็นทางด้านความต้องการ นอกเหนือจากประเพณีนิยม และความต้องการท้องถิ่นหากเป็นไม่ได้ ในการกำหนดชนิดในการออกแบบของอาคารสโมสรเป็นอาคารที่ดีที่สุด ที่จะเริ่มจากรายการเบื้องต้นของกิจกรรมนั้น ๆ ที่จะมีขึ้นในอาคาร แต่อย่างไรก็ดีถ้าไม่สามารถทำได้ อาจกำหนดชนิดพื้นที่มาตรฐาน ดังนี้

	จำนวนนักศึกษา	จำนวนพื้นที่	ตารางฟุต/คน
ไม่เกิน	5,000 คน	8	"
"	10,000 คน	7	"
"	15,000 คน	6	"
"	15,000 คน	5	"

ที่มา : RICHARD P. DOBER, CAMPUS PLANNING P. 102

3) ตัวอาคาร

ในด้านประโยชน์ใช้สอย ตัวอาคารจะเป็นศูนย์กลางชุมชน อาจจะเป็นห้องสมุด ศูนย์ศิลปะ โรงภาพยนตร์ การประชุม และไปรษณีย์ ส่วนในด้านหน้าที่ใช้สอยตัวอาคารจะต้องบรรจุ และอำนวยความสะดวกที่ต้องการโดยหน้าที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกิจกรรมส่วนมากดำเนินการโดยนักศึกษา และมีลักษณะเป็นกันเองโดยธรรมชาติ ดังนั้น ธรรมชาติของอาคารสโมสรจึงมีลักษณะเป็นแบบกันเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะกิจกรรมที่บรรจุในนั้น อาคารสโมสรที่ได้รับการวางผังดี ๆ มักจะแยกพื้นที่ต่างๆ โดยประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้มีการติดต่อกัน การตรวจตราและการดำเนินการโดยมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรม

ความแตกต่างกันของสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมของอาคารสโมสร ทำให้จัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ล้าบาก แต่กระนั้นก็ยังมึลักษณะการใช้งานที่คล้ายกันอยู่บ้าง ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 8 ประเภท คือ

(1) ส่วนบริหาร บริการและบำรุงรักษา (ADMINISTRATION, SERVICE AND MAINTENANCE)

(2) ส่วนอาหาร (FOOD)

(3) ส่วนเงียบ (QUIET)

(4) ส่วนโรงภาพยนตร์ (THEATRE)

(5) ส่วนเกมส์ (GAMES)

(6) ส่วนงานอดิเรก (HOBBY)

(7) ส่วนกลางแจ้ง (OUTDOOR)

(8) เบ็ดเตล็ด (MISCELLANEOUS)

2.5.6 สภาพทั่วไปของกิจกรรมภายในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ เป็นสถาบันในระดับอุดมศึกษา ซึ่งนอกจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป นิสิตนักศึกษายังมีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในสถาบัน หรือร่วมกับชุมชน, สถาบันอื่น ๆ มากมาย ซึ่งออกมาในรูปแบบต่างๆ กัน โดยลักษณะการรวมกลุ่มของนักศึกษาจะเป็นไปในรูปของชมรม ชุมชน สโมสรนักศึกษาในแต่ละคณะ จนถึงหน่วยงานบริหาร คือ องค์การนักศึกษา และสภานักศึกษา ลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ สามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ลักษณะกิจกรรมทั่วไป

ลักษณะกิจกรรมด้านนี้จะได้แก่การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การจัดแสดงละคร การจัดรับน้องใหม่ การจัดงานอำลารุ่นพี่ การแสดงดนตรี และการแข่งขันดนตรี การฉายภาพยนตร์และวิดีโอเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดกันโดยใช้หอประชุมใหญ่ของสถาบัน ก็จะมีนักศึกษา อาจารย์และบุคคลภายนอกร่วมงานมากบ้าง น้อยบ้างตามความสนใจ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาการขอใช้หอประชุมใหญ่ของสถาบัน จากกองกิจการนักศึกษา พบว่า ในรอบปีหนึ่ง ๆ อัตราการใช้หอประชุมใหญ่ เพื่อใช้สถานที่ สามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ

1.1 การจัดกิจกรรมของนักศึกษา ลักษณะกิจกรรมของนักศึกษาจะหมุนเวียน จัดกันตลอดทั้งปี ทั้งในนามของชมรม ชุมนุม องค์การนักศึกษา เป็นต้น เช่น งาน MUSIC FESTIVAL งานรับน้อง การแสดงละครของชมรมศิลป์ เป็นต้น ซึ่งจะมีอัตราการใช้หอประชุมในแต่ละปี มากกว่า 50% ของจำนวนการขอใช้ในแต่ละปี

1.2 การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ลักษณะกิจกรรมนี้จะเป็นกิจกรรมของทางสถาบัน กิจกรรมหน่วยงาน บริษัทห้างร้าน โดยขอใช้หอประชุมใหญ่เป็นสถานที่จัด เช่น การจัดหางาน การสัมภาษณ์งาน การเปิดอบรมทางวิชาการ

2. ลักษณะกิจกรรมด้านกีฬา

ลักษณะกิจกรรมด้านนี้จะ ได้แก่ การจัดการแข่งขันกีฬา เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างนักศึกษาภายในคณะ นักศึกษาระหว่างคณะ จนถึงนักศึกษาระหว่างสถาบัน เป็นต้น

ลักษณะของการแข่งขันกีฬา มีลักษณะการขอใช้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การจัดการแข่งขันกีฬภายในสถาบัน ได้แก่การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างคณะ และการจัดแข่งขันกีฬภายในคณะ เช่น การจัดงาน SPORT DAY ของนักศึกษาแต่ละคณะ เป็นต้น

2.2 การจัดการแข่งขันระหว่างสถาบัน เป็นลักษณะของกีฬาประเพณีระหว่างสถาบัน ซึ่งจัดสลับทอดกันเป็นประจำทุกปีเช่น กีฬา 8 เกียรติของคณะวิศวกรรมศาสตร์ กีฬา 4 เกียรติของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม กีฬาข้าราชการระหว่างสถาบัน เป็นต้น ซึ่งจะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ

2.3 การจัดการแข่งขันกีฬาของบริษัทหรือบุคคลภายนอก เป็นลักษณะการขอใช้อาคารเพื่อจัดแข่งขันกีฬภายใน เช่น การแข่งขันกีฬภายในของพนักงาน บริษัทเครือซีเมนต์ไทย เป็นต้น

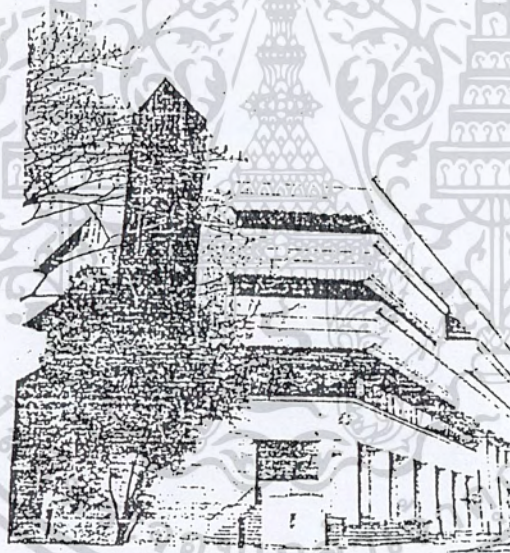
2.4 การชื้อมกีฬา เพื่อเตรียมตัวเข้าแข่งขัน โดยมีทั้งนักศึกษาของสถาบัน
เอง และนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง เป็นต้น

ลักษณะกิจกรรมด้านกีฬาดังกล่าว จะหมุนเวียนกันจัดตลอดทั้งปี และ
มีการแข่งขันเป็นประจำสลับเนื่องกันตลอดทุกปีการศึกษา

2.6 การศึกษาตัวอย่างอาคารประเภทเดียวกัน

2.6.1 อาคารภายในประเทศ

2.6.1.1 อาคารจุลจักรพงษ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารจุลจักรพงษ์ (กิจกรรมรวม) เป็นส่วนต่อเติมของอาคารศาลา
พระแก้วในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการรื้อชั้นบนของอาคารส่วนหลังที่เดิมเป็นอาคาร
สองชั้นออกแล้วสร้างอาคารใหม่คร่อม อาคารที่มีอยู่เดิม เป็นอาคารกิจกรรมรวมสูง 4 ชั้น และ
เตรียมไว้สำหรับการต่อเติมในอนาคตอีก 1 ชั้น มีพื้นที่ใช้สอยรวมเฉพาะสร้างใหม่ 4,766
ตารางเมตร ชั้นล่างเป็นโรงอาหารรวมของนิสิต 1,000 คน ชั้นสองเป็นร้านอาหาร สโมสร
อาจารย์ 200 คน และห้องจัดเลี้ยงอีก 3 ห้อง ชั้น 3 เป็นที่ทำการของรองอธิการบดี ฝ่ายกิจ
การนิสิต ที่ทำการองค์การบริหารนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นที่ 4 เป็นที่ทำการของชมรม 23
ชมรม และชั้นดาดฟ้าเป็นที่เตรียมไว้ต่อเติม ปัจจุบันใช้ เป็นลานอเนกประสงค์ นอกจากนี้ยังมีการค้า
เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวันเวลาให้กับโรงเรียนเพื่อ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรับปรุงพื้นที่อาคารเดิมอีก 1,936 ตารางเมตร เพื่อให้เป็นสำนักงานของสโมสรอาจารย์ และ
สภาคณาจารย์ รวมทั้งส่วนบริการห้องเครื่องต่างๆ ระบบต่างๆ ภายในอาคารมีรายละเอียดดังนี้

- ระบบประปา มีถังเก็บน้ำ 160 ล.บ.ม. ใต้ดิน ป้อนขึ้นหลังคาแล้ว
จ่ายลงมาชั้นต่าง ๆ โดยตรง
- ระบบกำจัดของโสโครก มีบ่อเกรอะ-บ่อซึมรับจากห้องน้ำแล้วผ่าน
ไปยังตัวกรองไร้อากาศ ถังแช่ทส์ ก่อนทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะ ร้านอาหารและครัวมีบ่อ
ดักไขมันรับจากร้านอาหาร และครัว แล้วต่อไปลงท่อสาธารณะ
- ระบบดับเพลิง มีมีมิตี เซลล์ป้อนน้ำขึ้น ไปยังท่อฉีดที่มีอยู่ทุกชั้นพร้อมอุป-
กรณ์เคมีดับเพลิง
- ระบบไฟฟ้า ทั่วไปใช้ระบบ SINGLE PHASE และ 3 PHASE
สายไฟเดินร้อยท่อ ดวงโคมส่วนใหญ่เป็นฟลูออเรสเซนต์
- ระบบป้องกันฟ้าผ่า มีสายล่อไฟติดตั้งที่ส่วนบนของอาคารต่อเข้ากับ
เหล็กโครงสร้างอาคาร
- ระบบปรับอากาศ ใช้ระบบแยกส่วนติดตั้งในชั้นลอย และชั้นที่ 2
เนื่องจากเป็นอาคารที่สร้างต่อเนื่องกับอาคารศาลาพระเกษียณเดิม
จึงต้องหักบัญชีการใช้อาคาร และปัญหาในการออกแบบอื่น ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา	แนวทางการแก้ปัญหา
1. การระบายอากาศตามธรรมชาติ - อาคารรูปทรงยาว ตามแนวพระเกี้ยว 2. การเข้าถึงอาคารและการสัญจรภายใน - อยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย - เข้าออกได้หลายทาง และเชื่อมกับ - ผู้ใช้อาคารหลายกลุ่ม อาจารย์-นิสิต - และบุคคลภายนอก - ใช้สำหรับกิจกรรมหลายประเภท 3. การจัดพื้นที่ใช้สอย - การรบกวนระหว่างผู้ใช้อาคารและ - ต้องเตรียมพื้นที่เพื่อการขยายตัว	- เว้นพื้นที่ว่างบางส่วนเพื่อการระบาย - อากาศเปิดชั้นล่างเป็นโถงสูง - ชั้นล่างเปิดโล่งกระจายจุดเข้าออก - โดยรอบอาคาร - แยกทางสัญจรทางตั้งออกอิสระ - มีรูปทางชัดเจน - ออกแบบอาคารให้สามารถควบคุมการ - เข้าถึงแต่ละชั้นได้ - จัดลำดับกิจกรรมแต่ละชั้นให้เหมาะสม - ชั้นคาเฟ่เตรียมไว้เพื่อสร้างหลังคา - คลุมในอนาคต

การออกแบบอาคารต้องคำนึงถึงการรักษาเอกลักษณ์ของศาลาพระ-
เกี้ยว จึงทำการเลียนแบบรูปทรงใน แปลงทรงหลังคา กำหนดสีให้ใกล้เคียง และเสริมสร้างมุมมอง
ภายนอกและภายใน

2.6.1.2 อาคารกิจกรรมนักศึกษา และศูนย์กีฬา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาคารหลังนี้เป็นอาคารสูง 5 ชั้น ด้านหน้าเป็นสนามกีฬา และด้าน
ข้างเป็นอาคารเรียน 4 ชั้น ชั้นล่างเป็นโถงอเนกประสงค์ และส่วนบริการต่าง ๆ เช่น ไปรษณีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทรทัศน์สาธารณะ ศูนย์กีฬา เป็นต้น บริเวณโถงอเนกประสงค์จะมีที่นั่งเป็นระยะ โดยมีทางเชื่อมกับทางเดินด้านหน้า และบริเวณพักผ่อนด้านหลัง ซึ่งมีลักษณะเป็น MALL ที่มีความร่มรื่น และเป็นที่พักผ่อนของนักศึกษา

การสัญจรภายในอาคารอาศัยบันได และลิฟท์โดยสาร พื้นชั้น 2 เป็นที่ทำการขององค์การนักศึกษา สภานักศึกษา และห้องประชุม ส่วนทำงานในชั้นนี้ออกแบบเป็นย่นแบบ สามารถปรับได้ตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน โดยทำการออกแบบทางเดินกลาง และแบ่งห้องโดยรอบ มีขนาดที่เล็กที่สุด 3.00×4.00 ม. ชั้นชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 เป็นส่วนทำงานของชมรมทั้งหมด 20 ชมรม ชั้นละ 10 ชมรม โดยมีขนาด 6.00×4.00 ต่อชมรม ส่วนชั้น 5 เป็นส่วนห้องเกมส์ ในบางกรณี เช่น โถงของกีฬามหาวิทยาลัย บริเวณนี้จะเป็นที่เก็บตัวนักศึกษาที่จะไปแข่งขันกีฬา

การออกแบบรูปทางอาคาร คำนี้ถึง รูปทรงของอาคารก็เป็นลักษณะเดินของทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ โดม และอาคารข้างเคียง ทั้งจะสังเกตได้จากการใช้สีของหลังคา ลักษณะของแสงกับแดด และระเริงง เป็นต้น

2.6.2 อาคารในต่างประเทศ

2.6.2.1 อาคารสไมสร ST ANDREWS PRESBYTERIAN COLLEGE

สถาปนิก : A.G. ODELL JR. & ASSOCIATES

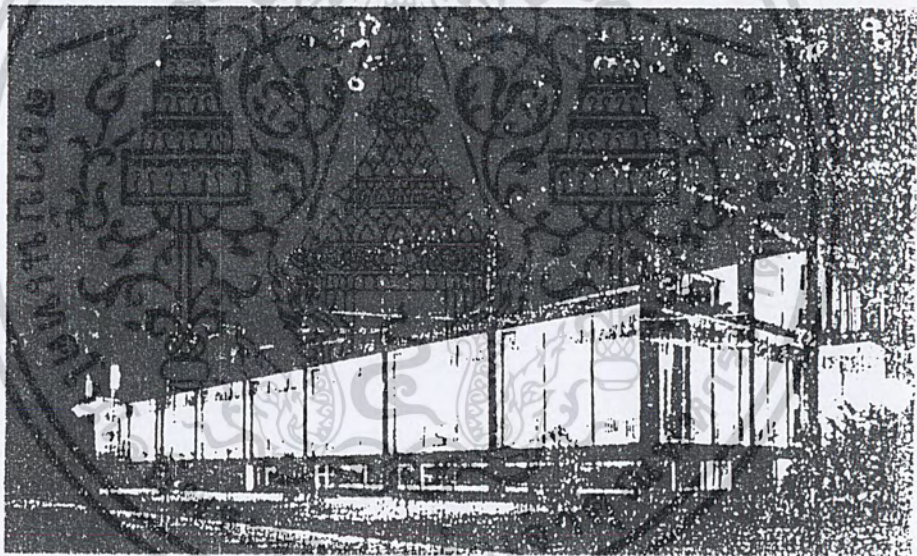
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารสีโมสรแห่งหนึ่งที่สำคัญ คือ การใช้ผนังกระจก ซึ่งเป็นการออกแบบให้เกิดความขัดแย้งกับอาคารอื่น ๆ โดยรอบที่เป็นอาคารเรียน และเป็นอาคารออกแบบที่พยายามจะให้เชื่อมกับทะเลสาบ และหอพักนักศึกษา

สีโมสรผลิตแห่งนี้ให้การออกแบบทางลาด เพื่อให้เกิดการเข้าถึงอาคารโดยตรงจากชั้นล่าง ไปยังพื้นที่บนพื้นที่บนของอาคารประกอบด้วย ร้านหนังสือ ห้องดนตรี ร้านอาหาร ที่ทำการไปรษณีย์ และส่วนพักผ่อน ส่วนพื้นที่ชั้นล่างเป็นห้องอาหารใหญ่ ห้องเกมส์ ห้องครัว และพื้นที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา

2.6.2.2 อาคารสีโมสร TULANE UNIVERSITY

สถาปนิก : CURTIS & DAVIS. EDWARD B. SILVERSTEIN

อาคารสีโมสรแห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้กับห้องสมุด และยิมเนเซียม โดยอยู่ในบริเวณที่เป็นส่วนกลางของมหาวิทยาลัย ภายในอาคารเป็นการรวมเอากิจกรรมหลาย ๆ อย่างไว้ภายในอาคารเดียวกัน เช่นเดียวกับอาคารสีโมสรอื่นๆ การออกแบบอาคารทำการออกแบบอาคารขึ้นครึ่งซึ่งทำให้สามารถควบคุมการใช้โถงสาธารณะที่บริเวณจุดควบคุมชั้นล่างได้ นอกจากนี้บริเวณประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ยังถูกออกแบบไว้ได้อย่างได้ผล โดยที่นักศึกษา หรือผู้ประกอบกิจกรรมไม่ต้องเดินขึ้นลงบันไดมากกว่าหนึ่งช่วง

สถาปนิกกล่าวว่า "สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณา คือ ประโยชน์ใช้สอย

หลายชนิดที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของ ขนาด ปริมาตร และความสำคัญของแต่ละส่วน ควรเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะนำมารวมกันได้ในโครงสร้างที่ง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในอาคารเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ใช้อาคารก็ควรจะมีความรู้สึกถึงความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้"

พื้นที่ในล่างของอาคาร ประกอบด้วย INDOOR POOL, DINING, KITCHEN, SNACK BAR, BOOK STORE, LOUNGE ส่วนพื้นที่บน ประกอบด้วย UNIVERSITY OFFICE, CONFERENCE ROOM, PARTY ROOM, BALL ROOM, FACULTY LOUNGE ฯลฯ

ที่มา : ARCHITECTURAL RECORD 1960, P. 152, RICHARD P. DOBER, CAMPUS PLANNING 1963 P.104

2.7 ความเห็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น

2.7.1 ทางด้านเศรษฐศาสตร์

อาคารรวมกิจกรรมและบริการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นโครงการจริง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนตอบสนองความต้องการทางด้านนโยบายของสถาบันในด้านอาคาร กิจกรรม ของสถาบัน ดังนั้น จึงเป็นโครงการที่มุ่งตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม มิได้มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของเงินหรือรายได้เป็นหลัก จุดประสงค์หลักในการออกแบบ เพื่อให้บริการพื้นฐาน และส่งเสริมความเป็นอยู่ของนักศึกษา และบุคลากรภายในสถาบัน ตลอดจนสร้างความเห็นระบือยอมรับให้แก่สังคมภายใน ผลที่ได้ในด้านต่าง ๆ จะส่งผลต่อไปยังสังคม และประเทศชาติต่อไป

2.7.2 ทางด้านเทคนิค

สภาพพื้นที่ตั้งโครงการ โดยทั่วไปไม่มีปัญหามากนักโดยตั้งอยู่บริเวณสถานศึกษา และใกล้กับแหล่งชุมชน ซึ่งมีการบริการด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ครบสมบูรณ์ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การไฟฟ้า การประปา โทรศัพท์ และการเข้าถึงโครงการเป็นไปได้โดยสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3 ทางด้านการบริหาร

เมื่อโครงการเสร็จสิ้นลง ทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จะเป็นเจ้าของโครงการ โดยมีกองกิจการนักศึกษาเป็นส่วนบริหารของโครงการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักอธิการบดี และสำนักหอสมุดกลาง ดังนั้นโครงการจะมีข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ และพนักงาน ในส่วนต่าง ๆ ของโครงการเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของทางสถาบัน ซึ่งรวมถึงส่วนบริหารในส่วนบริการต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ เป็นต้น โดยเงินเดือน และค่าบำรุงรักษาจะ ได้มาจากงบประมาณของแผ่นดินเป็นหลัก

2.7.4 ทางด้านการเงิน

อาคารแห่งนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นเจ้าของโครงการ อยู่ในความควบคุมดูแลของทางสถาบัน และใช้พื้นที่ที่ดินภายในสถาบัน เป็นที่ตั้งโครงการเกมกีฬาแม่บท ดังนั้นงบประมาณในการลงทุนทางสถาบันจึงเป็นผู้จัดสรรให้ โดยมีนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถาบันเป็นผู้ให้โครงการเป็นหลัก งบประมาณในการก่อสร้าง ในโครงการจะมาจาก 2 ทางหลักคือ

- (1) งบประมาณแผ่นดิน คือ เงินงบประมาณประจำปีที่ทางรัฐบาล จัดสรรให้กับทางมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาพัฒนาสถาบันในด้านต่าง ๆ
- (2) งบสถาบัน คือ เงินงบประมาณที่ทางสถาบันเป็นผู้จัดสรรจากเงินรายได้ส่วนต่าง ๆ ตลอดจนเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ นอกสถาบัน เช่น เงินทุนช่วยเหลือจากประเทศเยอรมัน เป็นต้น

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ กองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

พฤศจิกายน พ.ศ. 2534

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาและรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย

3.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2539)

เนื่องจากเอกสารข้อเสนอกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2533 เพื่อเป็นการขอความเห็นชอบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เป้าหมาย และแนวนโยบายในการพัฒนาในช่วงแผนฯ 7 มีเนื้อหาสาระค่อนข้างละเอียด โดยประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 ภาพรวมเศรษฐกิจ สังคมไทยและการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

ในการจัดทำแผนฯ 7 ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ภาพรวมเศรษฐกิจและสังคมไทยที่จะมีแนวโน้มว่าเกิดขึ้นในแผนฯ 7 โดยการศึกษาและวิเคราะห์ได้ทำการทบทวนถึงผลการพัฒนาที่ผ่านมา และคำนึงถึงโอกาส ข้อจำกัดและความไม่แน่นอนของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่จะมีต่อสู่ทางการพัฒนาในช่วงแผนฯ 7 ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ประเด็นที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายการพัฒนาหลักในช่วงแผนฯ 7

1. ผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา

1.1 ในช่วง 3 ปีแรก (2530-2532) ช่วงแผนฯ 6 เศรษฐกิจขยายตัวได้ในอัตราที่สูงเกินกว่าเป้าหมาย

1.2 เสถียรภาพเศรษฐกิจ การเงิน การคลังอยู่ในเกณฑ์ดี

- อัตราส่วนของการชำระหนี้ต่างประเทศ ทั้งในรูปเงินต้นและดอกเบี้ยต่อรายได้จากการส่งออกได้ลดลงเห็นลำดับจากร้อยละ 31 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 17 ในปี 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เริ่มมีการเกินดุลการคลังครั้งแรก ในปี 2531 เป็นต้นมา
 - อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับไม่สูงเกินไป คือ อยู่ในระดับร้อยละ 5.4 ในปี 2532
- 1.3 โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ลักษณะที่มีอุตสาหกรรมเป็นฐานหลัก
- 1.4 การขยายตัวของเศรษฐกิจในอัตราที่สูง ในช่วง 3 ปีแรกของแผนฯ 6 ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่กำลังจะเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไปนี้
2. โอกาส ข้อจำกัดและความไม่แน่นอนทางด้านสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มีต่อลู่ทางการพิจารณาพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 7

2.1 โอกาสการพัฒนา

- โอกาสการขยายตัวของการส่งออกยังมีแนวโน้มที่ดี
 - โอกาสการขยายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมยังมีมากอยู่
 - โอกาสขยายกำลังการซื้อ และความต้องการสินค้าบริการของตลาดในประเทศมีมาก
 - โอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมีมาก
- 2.2 ข้อจำกัดภายในประเทศที่มีต่อการพัฒนาในอนาคต
- 2.3 ความไม่แน่นอนทางด้านสถานการณ์เศรษฐกิจโลก

3. การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายในการพัฒนาหลัก

เมื่อพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในช่วงแผนฯ 7 ได้ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายการพัฒนาหลักในช่วงแผนฯ 7 ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์หลักของแผนฯ 7 ควรมี 3 ประการ

- รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- กระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคให้มาก
- พัฒนาคุณภาพชีวิต รักษาสิ่งแวดล้อม

3.2 เป้าหมายหลักของแผนฯ 7

- เป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- เป้าหมายการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป้าหมายการกระจายรายได้
- เป้าหมายคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 การรักษาความเจริญเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาในส่วนนี้ประกอบไปด้วยการปรับโครงสร้างการผลิต ทั้งทางด้านเกษตร อุตสาหกรรม บริการและการค้า ตลอดจนการแก้ปัญหาอันเกิดจากข้อจำกัดของบริการพื้นฐาน และพลังงาน ตลอดจนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเงินการคลัง และตลอดทุกของประเทศไทย โดยมีนโยบายที่สำคัญในส่วนนี้ 9 ประการ ซึ่งหากได้ดำเนินการตามนโยบายเหล่านั้นแล้ว จะทำให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 9 ต่อปี และมีเสถียรภาพอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ นโยบายทั้ง 9 ประการในส่วนนี้ ได้แก่

1. นโยบายพัฒนาการเกษตร สรุปแนวทางสำคัญได้ดังนี้
 - 1.1 เร่งรัดการเพิ่มผลผลิตและอัตราการขยายตัว
 - 1.2 พัฒนาเกษตร "ในพื้นที่เฉพาะ"
 - 1.3 ส่งเสริมภาคเกษตรใหม่ เสถียรภาพด้านรายได้และเสริมสร้างความเป็นธรรมในระบบการผลิตและการค้า
2. นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม สรุปแนวทางสำคัญได้ดังนี้
 - 2.1 ทบทวนนโยบาย บทบาท และลักษณะการลงทุนทางอุตสาหกรรม
 - 2.2 เร่งกระจายอุตสาหกรรมไปยังภูมิภาคและพื้นที่ "เขตเศรษฐกิจใหม่"
 - 2.3 แก้ไขการขาดแคลนแรงงานทั้งด้านการผลิตและการจัดการ
 - 2.4 ป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากอุตสาหกรรม
3. นโยบายพัฒนาการค้า สรุปแนวทางสำคัญได้ดังนี้
 - 3.1 ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคนี้
 - 3.2 จัดองค์การเจรจาทางการค้าให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น
 - 3.3 ดำเนินนโยบายการนำเข้า ข้ำเสรีมากยิ่งขึ้น
 - 3.4 ทบทวนกฎหมายและระเบียบวิธีการนำเข้าและส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.5 สร้างเสถียรภาพด้านราคาให้แก่องค์กรเกษตรกร
- 3.6 ส่งเสริมองค์การภาคเอกชนในการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้า
4. นโยบายพัฒนาบริการ สรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
 - 4.1 ดำเนินการให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน และอินโดจีน
 - 4.2 เร่งพัฒนาธุรกิจประกันวินาศภัยให้สามารถรองรับการประกันภัยมากยิ่งขึ้น
5. นโยบายพัฒนาบริการพื้นฐาน สรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
 - 5.1 การบริการและการจัดการบริการพื้นฐาน
 - 5.2 การพัฒนาระบบการขนส่ง โดยพัฒนาระบบ "ทางด่วนระหว่างเมือง" และเร่งดำเนินการขนส่งเชื้อเพลิงด้วยระบบท่อ รวมทั้งเร่งรัดการดำเนินการที่จะให้ประเทศไทยเป็น "ศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศ"
 - 5.3 การพัฒนาระบบการสื่อสารและระบบสื่อมวลชน
 - 5.4 การพัฒนาระบบสาธารณสุขภาค
6. นโยบายพัฒนาพลังงาน สรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
 - 6.1 จะหาพลังงานให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการและให้มีความมั่นคงในราคาที่เหมาะสม โดยเร่งพัฒนาการสำรวจปิโตรเลียมและถ่านหิน ลงทุนเพิ่มกำลังกลั่นปิโตรเลียม เพื่อให้ประเทศไทยเป็น "ศูนย์กลางการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูป"
 - 6.2 ให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
 - 6.3 เพิ่มบทบาทนอกชานและปฏิรูประบบบริหารพลังงานของรัฐให้มีเอกภาพ
 - 6.4 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและป้องกันผลกระทบต่อชุมชนจากการผลิตและการใช้พลังงาน
 - 6.5 พัฒนาแหล่งพลังงานในภูมิภาค
7. นโยบายพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
 - 7.1 พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 7.2 เพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ
 - 7.3 เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 7.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบจัดการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยปรับโครงสร้างสถาบันวิจัยของรัฐให้เป็นอิสระและมีความคล่องแคล่ว
8. นโยบายพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจใหม่ สรุปรูปแบบแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
- 8.1 จัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตเศรษฐกิจใหม่
- 8.2 จัดเตรียมกำลังคนและบริการพื้นฐานด้านสังคม
- 8.3 วางระบบการบริหารและรูปแบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- 8.4 กำหนดองค์การในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
9. นโยบายพัฒนาการเงิน การคลัง และการพัฒนาตลาดทุน สรุปรูปแบบแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้
- 9.1 ด้านการเงิน
- 9.2 ด้านการคลัง
- 9.3 ด้านตลาดทุน

ส่วนที่ 3 การกระจายรายได้

โดยได้กำหนดแนวนโยบายและมาตรการด้านการกระจายรายได้ ครอบคลุมในเรื่องที่สำคัญ ๆ 7 ประการดังนี้

1. นโยบายการเงิน การคลังที่นำไปสู่การกระจายรายได้ดีขึ้น สรุปรูปแบบได้ดังนี้
- 1.1 ด้านการคลัง
- 1.2 ด้านการเงิน
- 1.3 ด้านตลาดทุน
2. นโยบายการส่งเสริมการกระจายถือครองทรัพย์สินเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันในที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน
- 2.1 ด้านที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 2.2 ด้านการถือครองที่ดินทั่วไป
- 2.3 ด้านที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นโยบายพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ สรุปลงแนวทาง ได้ดังนี้
 - 3.1 ขยายการศึกษาภาคบังคับ จาก 6 ปี เป็น 9 ปี
 - 3.2 การฝึกอบรม
 - 3.3 นโยบายรายได้และค่าจ้าง
 - 3.4 การยกระดับสวัสดิการสังคมและแรงงาน
4. นโยบายการปรับปรุงระบบการผลิตและการตลาด
 - 4.1 ด้านการเกษตร
 - 4.2 ด้านอุตสาหกรรม
 - 4.3 ด้านการท่องเที่ยว
5. นโยบายการกระจายบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ไปสู่ส่วนภูมิภาค
 - 5.1 พัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน
 - 5.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและระบบบริการสาธารณสุขภาค สาธารณูปการ และการส่งเสริมเอกชน ให้ไปจัดตั้งนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค
 - 5.3 กระจายบริการทางสังคม ไปสู่ชนบท
6. นโยบายการแก้ปัญหาความยากจนในชนบท
 - 6.1 เสริมสร้างการกินดีอยู่ดีแก่ผู้ยากจนในชนบท
 - 6.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้าน
 - 6.3 แก้ปัญหาที่ดินทำกินในชนบท
7. นโยบายการแก้ปัญหาความยากจนในเมือง

ส่วนที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1. นโยบายการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
 - 1.1 จัดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา ในระบบและนอกระบบโรงเรียน
 - 1.2 ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อสารมวลชนต่าง ๆ
 - 1.3 ให้มีการอบรมและเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความสามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นโยบายการสาธารณสุขเพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิต
 - 2.1 ขยายระบบสาธารณสุขมูลฐานเข้ามาในเขตเมือง
 - 2.2 รณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันโรคเอดส์
 - 2.3 จัดทำแผนเพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานงาน
 - 2.4 ลดความแออัดของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเขตเมือง
 - 2.5 ให้การฝึกหัดและคุ้มครองผู้บริโภค
3. นโยบายการพัฒนาสังคม จิตใจ และวัฒนธรรม
 - 3.1 จัดระบบและมาตรการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว
 - 3.2 รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และจัดระบบความสงบสุขในสังคม
 - 3.3 พัฒนาจิตใจและวัฒนธรรม
4. นโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 - 4.1 ด้านมลพิษทางน้ำ
 - 4.2 ด้านมลพิษทางอากาศ
 - 4.3 ด้านกากของเสีย
 - 4.4 ด้านสารเป็นพิษ
 - 4.5 ด้านการบริหารและจัดการ
5. นโยบายการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ
 - 5.1 ด้านทรัพยากรป่าไม้ โดยทบทวนเป้าหมายพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ ว่าเพียงพอหรือไม่ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณและเจ้าหน้าที่รักษาป่าอนุรักษ์ป่าให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ได้ต่อไป
 - 5.2 ด้านทรัพยากรแร่ โดยปรับโครงสร้างการผลิตทรัพยากรแร่เพื่อเพิ่มมูลค่า และฐานรองรับอุตสาหกรรมภายในประเทศ
 - 5.3 ด้านทรัพยากรที่ดิน โดยลดความกดดัน ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร โดยการปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสมรรถนะ และศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.4 ด้านทรัพยากรน้ำ โดยอนุรักษ์และรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำทั่วประเทศ และพิจารณาปรับปรุงองค์กรเพื่อการดำเนินการตามนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำ รวมทั้งวางระบบการประสานกลไกการปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ภาครัฐและเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งน้ำต่อการดำรงชีวิตของพลเรือนของประเทศ

3.1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

แผนการศึกษาแห่งชาติที่ใช้อยู่ในขณะนี้ คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งถือเป็นแนวทางอันเป็นหลักใหญ่ที่แสดงจุดมุ่งหมายในเรื่องการดำเนินการศึกษาของชาติ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ทั้งหมด 9 ข้อ คือ

- (1) ให้ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ของผู้อื่น มีระเบียบ วินัย มีความเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม
- (2) ให้มีความเข้าใจ และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง ประกาศตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- (3) ให้มีความรับผิดชอบต่อกัน ต่อครอบครัว และต่อตนเอง
- (4) ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
- (5) ให้มีความยึดมั่น และผดุงความเสมอภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
- (6) ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพ และอนามัย สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- (7) ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และการจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกับประกอบกิจการและธุรกิจต่างๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
- (8) ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจ และร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักการแสวงหาความจริง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา และข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา โดยสันติวิธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(9) ให้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ

โดยในหมวด 6 ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม พละนามัย สภากาชาดและกิจการเยาวชน ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ได้กล่าวไว้ว่า

รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง และก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม รวมทั้งสถานที่และวัตถุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์

รัฐพึงจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างและให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพ อานามัย และกิจกรรมการพักผ่อน

รัฐพึงจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภากาชาด ตลอดจนเข้าใจในเรื่องประชากรศึกษา

รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน และจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนบุคคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรม ยึดมั่นร่วมมือกันสร้างรักษาและปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3.1.3 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับแผนดังกล่าว ตลอดจนแผนพัฒนาการศึกษาในฉบับที่ 7 จึงได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายไว้ดังนี้

3.1.3.1 วัตถุประสงค์

1) มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชนให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหลักด้วยความเป็นเลิศทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำประเทศชาติไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่พึงประสงค์

- 2) มุ่งป้องกันและหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในระบบบริหารอุดมศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และความคล่องตัวในการบริหาร และการพัฒนาวิชาการ
- 3) มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆ ไปยังกลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสในการเข้ารับการศึกษาให้มากขึ้น
- 4) มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีศักยภาพ และความพร้อมที่จะจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากล และร่วมมือกับต่างประเทศ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยในประชาคมโลก

3.1.3.2 นโยบาย

1) ด้านการบริหาร

ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในระบบบริหารอุดมศึกษา ได้แก่ความไม่คล่องตัวของระบบและระเบียบราชการที่กำกับการทำงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

- 1.1) ให้สถาบันอุดมศึกษามีพลวัต มีความหลากหลาย ในระดับสถาบัน เพื่อตอบสนองภารกิจและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน
- 1.2) ให้มีระบบบุคลากรอุดมศึกษาที่สามารถเลือกสรร พัฒนา วิชาการ และวิชาชีพของบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในระบบอุดมศึกษา
- 1.3) ให้พัฒนาและสร้างองค์การบริหาร และผู้บริหารอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้
- 1.4) ให้พัฒนากลไกการบริหาร และการดำเนินงานที่มีพลวัตประสิทธิภาพ ความเบ็ดเสร็จ ในระดับสถาบันหรือในระบบอุดมศึกษา
- 1.5) เพิ่มงบประมาณอุดมศึกษาของประเทศทั้งในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน และจากหารหารายได้จากแหล่งอื่นของสถาบันอุดมศึกษา พร้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งให้พัฒนากลไกการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเพื่อเป็น
รากฐานของการพึ่งพาตนเอง

2) ด้านการจัดการศึกษา

เพิ่มพูนประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับ
ต่าง ๆ เพื่อสนองทั้งความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว

2.1) ให้ขยายโอกาสการได้รับการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของกลุ่มผู้ด้อย
โอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2) ให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อ
นำและรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเพื่อสร้าง
ความเป็นเลิศทางวิชาการตามศักยภาพและสถานภาพที่แตกต่างกัน

2.3) สัมผัสสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งในด้านการปฏิบัติการกิจให้สม-
บูรณ์ทุกด้าน การระดมเงินทุนและการให้สิ่งจูงใจด้านการเงิน การ
พัฒนาบุคลากร และการให้อิสระในการบริหารวิชาการ เพื่อให้สามารถ
จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น

2.4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และภาคเอกชน ใน
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.5) ปรับปรุงระบบอุดมศึกษาไทยให้ส่งเสริมบทบาทของประเทศที่เพิ่มขึ้น
ด้านการเมืองและเศรษฐกิจในประชาคมโลก

2.6) ให้ปรับปรุงสาระและรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีความ
เป็นมนุษยมีโลกทัศน์ที่กว้าง มีความเข้าใจในมรดก และวัฒนธรรม
ไทย สามารถวิเคราะห์ด้วยเหตุและผล และมีทักษะใหม่ที่จำเป็นใน
ยุคสารสนเทศ และการเพิ่มบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

2.7) ปรับปรุงเนื้อหาสาระ ระบบและวิธีการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหา
ความสูญเปล่าทางการศึกษา และเพื่อส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์
และเทคโนโลยีสารสนเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.8) ให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงกลไกสาระ และรูปแบบของการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีโลกทัศน์ที่กว้างสามารถบูรณาการกิจกรรมนักศึกษา กับงานจัดการศึกษางานบริการวิชาการแก่ชุมชนและการทำงานนำร่องศิลปวัฒนธรรม

3) ด้านการวิจัยและพัฒนา

พัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษา ในด้านวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพื่อสนองตอบความต้องการองค์ความรู้และเทคโนโลยี ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

- 3.1) ให้พัฒนา กลไกการบริหารและการดำเนินงานวิจัย เพื่อบูรณาการวิจัยกับการจัดการศึกษา เพื่อให้มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ทางวิชาการ และนวัตกรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.2) ให้สถาบันอุดมศึกษา กำหนดทิศทางการวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งตนเอง
- 3.3) ให้เพิ่มงบประมาณเพื่อการวิจัยทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและอื่น ๆ
- 3.4) ให้ใช้งานวิจัยของระบบอุดมศึกษาไทย ให้ส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

4) ด้านการบริการวิชาการ

ขยายขอบเขตการบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงประโยชน์ต่าง ๆ

- 4.1) ให้สถาบันอุดมศึกษา สร้างและปรับปรุงกลไกสำหรับการบริการทางวิชาการ เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและภาคการผลิตต่าง ๆ
- 4.2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกและชุมชน ในการกำหนดทิศทาง และการให้บริการวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.3) พัฒนาขีดความสามารถในการใช้สื่อมวลชน และเทคโนโลยีการสื่อสาร
ในการบริการวิชาการ
- 4.4) ให้เพิ่มงบประมาณเพื่อกิจกรรมบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
ทั้งจากงบประมาณแผ่นดิน และจากแหล่งอื่น ๆ
- 5) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม และการพัฒนาองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อ
การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการปลูกฝัง
วัฒนธรรม
- 5.1) ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินกิจกรรม เพื่ออนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒน-
ธรรมของชาติ
- 5.2) สนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมที่พึงประสงค์และสอดคล้อง
ตามแนวทางพัฒนาประเทศได้แก่ สานักของการเป็นพลเมืองดี มี
มีระเบียบวินัย มีมนุษยธรรม ประกอบอาชีพสุจริต การทำงานร่วม
กัน มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพพึ่งพาตัวเอง มีการแข่ง
ขันที่ยุติธรรม มีวัฒนธรรมทางกีฬาที่ถูกต้อง สามารถปรับตัวได้ตาม
การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และมีสำนักของการรักษาสมดุล
ของสภาวะแวดล้อม
- 5.3) สนับสนุนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีโลกทัศน์สากล มีความ
เข้าใจและเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอารยธรรม
ความเชื่อทางศาสนาและปรัชญา

3.1.3.3 เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพเพื่อ
เป็นแนวทางในการติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ด้านการบริหาร

- 1.1) การบริหารงานภายในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านการเงิน และบุคลากรมีความคล่องตัวสูงขึ้น
- 1.2) มีการระดมใช้ทรัพยากรเพื่ออุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.3) สถาบันอุดมศึกษามีแผนผลิตและพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน
- 1.4) หลักเกณฑ์ และกลไกการได้มาซึ่งผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการปฏิรูป
- 1.5) อำนาจการพิจารณาการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการทุกระดับและการพิจารณาหลักสูตร์กระจายให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น
- 1.6) มีการจัดตั้งองค์กรและเครือข่ายระบบสารสนเทศในระดับสถาบัน

2) ด้านการจัดการศึกษา

- 2.1) ระบบและวิธีการรับนักศึกษา สามารถเปิดโอกาสให้แก่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มากยิ่งขึ้น
- 2.2) ระบบและวิธีการจัดการศึกษามีความหลากหลายยิ่งขึ้น
- 2.3) สถาบันอุดมศึกษามีโครงการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกมากยิ่งขึ้น
- 2.4) สถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศและระดับมีการแยกบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
- 2.5) หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินคุณภาพ ทางวิชาการของบัณฑิตในบางสาขาวิชา ได้รับการพัฒนาขึ้น
- 2.6) มีการปฏิรูปหลักสูตรศึกษาทั่วไป ให้มีลักษณะผสมผสานวิชาการสาขาต่างๆ
- 2.7) กิจกรรมการศึกษานานาชาติทวีจำนวนขึ้น
- 2.8) ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนถูกนำมาใช้มากขึ้น

3) ด้านการวิจัยและพัฒนา

- 3.1) การดำเนินงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา มีความคล่องตัวสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.2) มีองค์การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 3.3) มีโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคเอกชนในกิจกรรมวิจัยเพิ่มมากขึ้น
- 3.4) งานวิจัยพื้นฐานของสถาบันอุดมศึกษาเน้นหนักในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะงานวิจัย
- 3.5) กิจกรรมการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาแพร่ขยายไปในระดับนานาชาติเป็นจำนวนมากขึ้น
- 3.6) มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาในหมู่นักวิชาการ
- 3.7) ระบบเครือข่ายสารสนเทศ ด้านการวิจัยได้รับการพัฒนาขึ้นทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ
- 4) ด้านบริการวิชาการ
 - 4.1) สถาบันอุดมศึกษามีการจัดตั้งองค์การเพื่อการบริหารวิชาการเพิ่มขึ้น
 - 4.2) มีโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ
 - 4.3) มีการลงทุนเพื่อการบริหารวิชาการจากแหล่งต่างๆ เพิ่มขึ้น
 - 4.4) สถาบันอุดมศึกษาจัดการเผยแพร่ความรู้ต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนมากขึ้น
 - 4.5) มีผู้แทนจากหน่วยงานหรือองค์การภายนอกชุมชนเข้ามามีส่วนบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น
 - 4.6) มีการจัดตั้งระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านการบริการวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษา
- 5) ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
 - 5.1) สถาบันอุดมศึกษามีโครงการเผยแพร่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.2) มีการปรับปรุงหลักสูตร วิธีการเรียนการสอนตลอดจนการจัดกิจกรรมนักศึกษา
- 5.3) สถาบันอุดมศึกษามีกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายเชิงปริมาณ

1) เป้าหมายด้านจำนวนนักศึกษา

มหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐประเภทจำกัดรับ

- 1.1) เพิ่มจำนวนนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีในสาขาวิทยาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 10 ต่อปี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 15 ต่อปี
- 1.2) ให้คงยอดรวมจำนวนนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเพิ่มจำนวนนักศึกษาใหม่ทางด้านภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและวิศวกรรมศาสตร์ และให้ลดจำนวนนักศึกษาใหม่สาขาศึกษาศาสตร์และการฝึกนักร้องและนิติศาสตร์ ยกเว้นในสาขาเอกที่ยังเป็นความต้องการ
- 1.3) ให้คงจำนวนนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในทุกสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยของรัฐประเภทไม่จำกัดรับ

- 1.1) ให้ขยายการรับนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น
- 1.2) ให้ขยายการรับนักศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

- 1.1) ให้ขยายตัวไปยังส่วนภูมิภาคและมุ่งเน้น ให้เพิ่มนักศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์
- 1.2) ให้เพิ่มรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญ และเป็นความต้องการของภาคเอกชน

2) เป้าหมายด้านการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอดชีวิต

- 2.1) การศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่กลุ่มเป้าหมายอุดมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.2) การให้การศึกษาตลอดชีวิต จะเน้นกลุ่มเป้าหมายในชนบท
- 3) เป้าหมายด้านงบประมาณ
- 3.1) สำหรับงบประมาณ โดยรวมควรกำหนดให้งบประมาณด้านการศึกษา มีสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 22 ของงบประมาณรายจ่ายของรัฐในแต่ละปี
- 3.2) ในสัดส่วนของงบประมาณ เพื่อพัฒนาอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ควรมีส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาในแต่ละปี
- 3.4) ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สมควรกำหนดเป้าหมายการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงานต่าง ๆ
- แผนงานวิจัยควรมีสัดส่วนร้อยละ 10
 - แผนงานบริการวิชาการควรมีสัดส่วน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
 - แผนงานทำนุบำรุงวัฒนธรรม ควรมีสัดส่วน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5
- 4) เป้าหมายด้านการเพิ่มรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- 4.1) การเพิ่มรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- 4.2) ปีงบประมาณ 2530 ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประเภทจำกัดรับมีความแตกต่างกันมาก
- 4.3) โดยเหตุนี้ ซึ่งควรมีการปรับปรุง อัตราค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม แต่ควรกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมรับภาระ ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายดำเนินการในส่วนที่เรียน
- 4.4) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐแต่ละแห่งจะต้องพิจารณา จัดวางมาตรการ เพื่อให้ความช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่ด้อย ฐานะทางเศรษฐกิจ ตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการดำเนินการของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงกำหนดนโยบายดังนี้

- 1) ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาให้สูงขึ้น
- 2) ปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการสังคม
- 3) ขยายการผลิตบัณฑิต ความต้องการกำลังคนสูงและขาดแคลนอยู่
- 4) สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 5) ขยายงานบริการทางวิชาการสังคมให้กว้างขวางขึ้น
- 6) ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งในด้านการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร
- 7) สนับสนุนให้นักศึกษา มีกิจกรรมทางด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรม และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามนโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนของชาติ
- 8) ส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาให้สำนึกในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- 9) ส่งเสริมให้หน่วยงานภายในร่วมมือช่วยเหลือและประสานงานร่วมกัน รวมทั้งหา

มาตรการ ในการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาสนับสนุนกิจการเพื่อแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐบาล

จากนโยบายดังกล่าว ทางสถิติจึงได้กำหนดเป้าหมาย และแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งรวมถึงแผนงานกิจการนิสิตนักศึกษาดังนี้

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาคณะธรรม จริยธรรมของนักศึกษา เพื่อให้ เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยึดมั่นในคุณธรรม รู้จักสร้างสรรสิ่งดีงามและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
- 2) สนับสนุนให้นักศึกษา มีส่วนรวมในกิจกรรมทางด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งในด้านกิจกรรมภายในสถาบัน กิจกรรมในชุมชนกิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตามแนวนโยบาย และแผนพัฒนาเยาวชนของชาติ โดยสนับสนุนแก่สถานศึกษา สโมสรนักศึกษา ชุมชน และชมรมต่าง ๆ ของสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ ทางสถาบัน ยังมีหน่วยงานราชการที่เป็นโครงการใหม่ และมีบางหน่วยงานที่ยกเลิกไปในระยะแผนพัฒนาการศึกษาาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 7 ดังแผนภูมิที่ โดยทางสถาบัน มีนโยบายขยายหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ในช่วงของแผน (พ.ศ. 2535-2539) ที่อื่นอีก 32 สาขาวิชา โดยแบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 25 สาขาวิชา ระดับปริญญาโท 3 สาขาวิชา และระดับปริญญาเอก 4 สาขาวิชา¹

3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสังคม

3.2.1 ลักษณะทางสังคมระดับประเทศ

3.2.1.1 สภาพประชากร

ประชากรของประเทศไทย ในปัจจุบันนี้มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 55.8 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 1.56 เป้าหมายประชากรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ซึ่งจะลดอัตราการเพิ่มของประชากรให้เหลือร้อยละ 1.3 ในสิ้นปีแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 โดยคาดว่า จะมีประชากรประมาณ 57 ล้านคน ในปี 2534 อัตราการเกิดประมาณ 15.1 ต่อประชากร 1000 คน และอัตราการตายประมาณ 5.7 ต่อประชากร 1000 คน สัดส่วนของวัยเด็กลดลง คาดว่าสิ้นปี 2543 จะมีประชากร 63.3 ล้านคนและสัดส่วนของวัยเด็กจะลดลงเหลือร้อยละ 26 ผู้สูงอายุเพิ่มเป็นร้อยละ 0 ที่เหลือร้อยละ 66 ทำให้เกิดภาวะว่างงานเพิ่มขึ้น การอพยพถิ่นฐานในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

¹ กองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจำนวนประชากรของประเทศไทยและรายภาคพ.ศ. 2529-2532 หน่วย:คน

พื้นที่	2531	2532	อัตราเพิ่ม 2531-2532
ทั่วราชอาณาจักร	54,960,917	55,888,393	1.7
กรุงเทพ, ปริมณฑล	8,509,386	8,728,335	2.6
ภาคตะวันออก	3,505,222	3,633,554	1.1
ภาคตะวันตก	3,217,428	3,269,183	1.6
ภาคกลาง	2,791,937	2,812,370	1.7
ภาคเหนือ	10,731,605	10,872,752	1.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19,254,245	19,575,945	1.7
ภาคใต้	6,851,091	6,996,250	2.0

ที่มา : กองทะเบียน กรมการปกครอง

ความหนาแน่นของประชากร ประเทศไทยมีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เท่ากับ 107 คน/ตารางกิโลเมตร (ปี 2532) และเมื่อแยกตามรายภาค ภาคที่สูงที่สุด คือ กรุงเทพฯ และปริมณฑล เท่ากับ 1125 คน/ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ ภาคกลาง เท่ากับ 76.9 คน / ตารางกิโลเมตร และอันดับ 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 116 คน/ตารางกิโลเมตร ส่วนภาคอื่น ๆ มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

การอพยพย้ายถิ่นของประชากรกรุงเทพฯ และปริมณฑล เป็นภาคที่มีการอพยพย้ายถิ่นเข้ามากที่สุด จังหวัดที่มีการอพยพเข้ามากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการและนนทบุรี ตามลำดับ แต่กรุงเทพมหานครนี้ เป็นจังหวัดที่มีการอพยพออกมากที่สุดเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 แสดงความหนาแน่นของประชากร ปี 2531-2532 หน่วย:คน/ตารางกิโลเมตร

พื้นที่	อัตราส่วนในเขตเมือง		อัตราเพิ่ม 2531-2532	
	2531	2532	2531	2532
ทั่วราชอาณาจักร	18.1	18.3	107	109
กรุงเทพฯ, ปริมณฑล	72.3	72.0	109	112
ภาคกลาง	10.0	11.4	160	169
ภาคตะวันออก	10.4	11.7	98	100
ภาคตะวันตก	9.9	9.8	75	76
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.8	5.8	114	116
ภาคเหนือ	7.7	7.7	63	64
ภาคใต้	12.8	12.7	37	99

ที่มาข้อมูล : กองทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

3.2.1.2 การศึกษา

สภาพทั่วไปทางการศึกษา จำนวนโรงเรียนและสถานับการศึกษาตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาในปีการศึกษา 2528 มีทั้งหมด 41059 โรงเรียน ในปี 2529 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 37,122 โรงเรียน มีนักเรียน 10,025,996 คน มีการแบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 12 เขตทั่วประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงจำนวนโรงเรียน นักเรียน พ.ศ.2529

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
ทั่วราชอาณาจักร	37,122	366,067	10,025,996
กรุงเทพฯ	1,520	26,984	

ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงจำนวนสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ (หน่วย : โรงเรียน)

สังกัด	2527	2528
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	35,654	36,408
สังกัดกระทรวงมหาดไทย	4,198	4,610
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	39	41
รวม	39,891	41,059

3.2.1.3 ทนุธรรมนิยมประเพณี

คนไทยมีความยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแสดงออกของคนในชาติ และประเพณีเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป มีความสมัครสมานสามัคคีร่วมใจในการประกอบอาชีพ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความนับถือยกย่องกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุมากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตน ศาสนาก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความผูกพันกับการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก
 ดังเช่น การทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ มีประเพณีสำคัญทางศาสนาในวันสำคัญ ๆ เช่นวันวิสาขบูชา
 วันมาฆบูชา เป็นต้น

ทบธรรมเนียบประเพณีไทย บางอย่างได้มีการกำหนดรูปแบบไว้ให้มีลักษณะเฉพาะ
 ของตนเอง มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การยกย่องผู้ใหญ่ การกตัญญูรู้คุณการโอบอ้อมอารี เป็นต้น

3.2.1.4 ศาสนา

จากตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนผู้นับถือศาสนาในประเทศไทยนับแต่ปี 2526-2528
 ปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธถึงประมาณร้อยละ 95 รองลงมาได้
 แก่ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตามลำดับ สำหรับศาสนาอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ศาสนาพราหมณ์
 ฮินดู ซิกข์ เป็นต้น มีผู้นับถือน้อยมาก

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนผู้นับถือศาสนา จำแนกตามประเภทของศาสนา พ.ศ. 2521-2528
 (หน่วย : คน)

ปี	พุทธ	อิสลาม	คริสต์	อื่น ๆ	รวม
2526	47,049,223	1,896,427	267,381	64,369	49,277,400
2527	47,606,640	2,237,115	431,453	8,056	50,283,264
2528	48,926,345	2,013,472	273,537	314,810	51,528,104

ที่มา : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนศาสนาสถานของประเทศ จากการสำรวจศาสนานุทรมีอัตราส่วนร้อยละสูงถึง 90.8 รองลงได้แก่จำนวนมัสยิดประมาณ ร้อยละ 6.9 จำนวนวัดคริสต์ประมาณร้อยละ 2.2 ถ้าพิจารณาการกระจายจำนวนวัดในแต่ละภาคของประเทศไทยในช่วง 2526-2528 พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนวัดมากที่สุดประมาณร้อยละ 47.6 ของจำนวนวัดทั้งประเทศ โดยภาคใต้เป็นภาคที่มีจำนวนน้อยที่สุดประมาณ 7.5 เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของภาคใต้นับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 3.6 แสดงจำนวนวัดในศาสนาพุทธ จำแนกตามรายภาค พ.ศ.2526-2528 (หน่วย : แห่ง)

ปี	หัวราชอาณาจักร	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	ใต้
2526	31,187	6,239	15,725	6,919	2,304
2527	31,628	6,353	15,925	7,041	2,309
2528	31,929	6,451	16,018	7,120	2,340

ที่มา : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

3.2.1.5 การสาธารณสุข

การบริการสาธารณสุขในประเทศไทย ปัจจุบันอยู่ในระดับที่สูงมากเมื่อได้พิจารณาอัตราส่วนระหว่าง จำนวนเตียง : ประชากร โดยเฉลี่ยทั่วประเทศ 1 : 1,028 เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราส่วนเท่ากับ 1 : 250 ตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลก ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนสถานพยาบาลในระดับชุมชนครบเกือบทั่วทุกอำเภอ แต่ในบางท้องที่บางส่วนยังขาดแคลนอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนเตียงของสถานพยาบาลทั้งหมดเท่ากับ 53,278 เตียง จากจำนวน 1,196 แห่ง ซึ่งแยกออกเป็นบริการของรัฐ 41,755 เตียง จากจำนวน 717 แห่ง ในปี 2532 และการบริการของเอกชน 11,523 จากจำนวน 479 แห่งในปี 2532 ทั้งนี้ไม่รวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน และอ่างทอง เนื่องจากไม่มีข้อมูลโรงพยาบาลของเอกชน

การบริการสาธารณสุขภายในประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

- (1) บริการสาธารณสุขมูลฐาน เป็นการให้ความรู้เบื้องต้นแก่ประชาชน โดยให้สามารถช่วยตนเองได้ โดยอาสาสมัครจากชุมชน
- (2) ศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลอำเภอ ให้บริการทางด้านการรักษาที่ไม่ยากนัก และส่งเสริมสุขภาพเป็นหลัก
- (3) โรงพยาบาลจังหวัด มีขีดความสามารถให้บริการสูงกว่าโรงพยาบาลอำเภอ โดยเฉพาะการรักษาโรคเฉพาะอย่าง และการฟื้นฟูสมรรถภาพ
- (4) โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลภาค โรงพยาบาลเฉพาะโรค และโรงพยาบาลของโรงเรียนแพทย์ มีขีดความสามารถให้บริการมากกว่าโรงพยาบาลทั้ง 3 ระดับ แบ่งการรักษาออกเป็นหน่วยต่าง ๆ

ตารางที่ 3.7 ตารางแสดงข้อมูลทางด้านสาธารณสุขประเทศไทย พ.ศ. 2531-2532

รายการ	2531				2532			
	ทั้งประเทศ		กทม.		ทั้งประเทศ		กทม.	
	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง
รวม	982	88,352	116	21,685	1,011	89,982	100	20,377
รัฐบาล	744	75,068	27	12,686	756	76,045	27	12,489
เอกชน	220	9,075	76	5,151	237	9,545	60	3,885
องค์การอิสระ	4	1,614	2	1,298	5	1,767	2	1,373
รัฐวิสาหกิจ	7	573	5	558	6	568	5	563
จำนวนแพทย์	11,260				12,713			
จำนวนพยาบาล	51,091				57,607			
จำนวนผู้ป่วยนอก	35,161,458				35,371,729			
จำนวนผู้ป่วยใน	2,902,826				2,994,867			

ที่มาข้อมูล : กองสถิติ กระทรวงสาธารณสุข

3.2.1.6 การปกครอง

ประเทศไทยแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ภาค ประกอบด้วยภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ แต่ในส่วนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะแบ่งภาคของประเทศไทยตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาฯ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 7 ภาค ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ภาคมหานคร 6 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครบุรี ปทุมธานี
สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม
2. ภาคกลางส่วนกลาง 6 จังหวัด คือ ชัยนาท สระบุรี พระนครศรีอยุธยา
สิงห์บุรี อ่างทอง
3. ภาคตะวันออก 7 จังหวัด คือ จันทบุรี ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา
ตราด ปราจีนบุรี นครนายก
4. ภาคตะวันตก 6 จังหวัด คือ กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์
ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 16 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ ขอนแก่น เลย นคร-
ราชสีมา นครพนมหนองคาย สกลนคร
อุดรธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อย-
เอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี
ยโสธร
6. ภาคเหนือ 17 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ ลำพูน
ลำปาง แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ ตาก
สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี พะเยา
7. ภาคใต้ 14 จังหวัด คือ ชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา สุ-
ราษฎร์ธานี พัทลุง ตรัง ปัตตานี นราธิ-
วาส พังงา สตูล ยะลา ระนอง กระบี่
ภูเก็ต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 ลักษณะทางสังคมระดับภาคกลาง

3.2.2.1 สภาพประชากร

ภาคกลางเป็นภาคที่มีความเจริญในหลาย ๆ ด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวง ลักษณะของประชากรในภาคโดยส่วนรวมจะมีฐานะดีมากกว่าคนที่ฐานะต่ำ โดยมีค่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงกว่าทุกภาค อันเป็นผลเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจของภาค ประชากรโดยส่วนใหญ่จะมั่งคั่งอยู่ในระดับปานกลาง มีการสร้างงานอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านภาคอุตสาหกรรม จึงเป็นผลทำให้เกิดความต้องการด้านแรงงานอย่างมากมาย กล่าวโดยสรุป ลักษณะทางประชากรของภาคกลางจะมีความสมบูรณ์ในด้านต่าง ๆ มากกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศ

ประชากรของภาคกลาง เมื่อปี 2531 มีจำนวนทั้งสิ้น 10,329,566 คน แยกเป็นชาย 5,167,584 คน และเป็นหญิง 5,161,982 คน จังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดในภาคคือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากร 5,716,779 คน และจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุดในภาคคือ จังหวัดสิงห์บุรี มีจำนวน 226,890 คน

3.2.2.2 ความหนาแน่นของประชากร

ประเทศไทยมีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ในปี 2518 ประมาณ 3512.56 คน/ตรกม. แต่เมื่อเทียบกับในปี 2531 แล้ว จะพบว่ามีความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 489.72 คน/ตรกม. สำหรับภาคกลางสามารถจำแนกออกมาเป็นตาราง ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.8 แสดงความหนาแน่นของประชากร ปีพ.ศ.2518 และพ.ศ.2531

ภาค	พื้นที่ (กม. ²)	2518		2531	
		ประชากร	ประชากร/ กม. ²	ประชากร	ประชากร/ กม. ²
ภาคกลาง	21,093	7,415,522	351.56	10,329,566	489.72

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.2.3 การเปลี่ยนแปลงประชากร

ภาคกลางมีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราร้อยละ 2.65 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าประชากรของประเทศ มีเพียง 3 จังหวัดเท่านั้นที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรสูงกว่าค่าภาค ได้แก่ สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี โดยจังหวัดสมุทรปราการ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรสูงสุด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของแหล่งงาน คือ มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก

การอพยพย้ายถิ่นของประชากรในภาคกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นการย้ายภายในภาคเดียวกัน จังหวัดที่มีการอพยพเข้ามามากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ และนนทบุรี การอพยพออก กรุงเทพมหานครก็เป็นจังหวัดที่มีการอพยพออกมากที่สุด เช่นเดียวกัน รองลงมาได้แก่จังหวัดอยุธยา และลพบุรี เป็นจังหวัดที่มีการอพยพออกน้อยที่สุด

3.2.2.4 ศาสนา และประเพณีวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่ในภาคกลางมีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากการนับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลักทำให้มีวัฒนธรรม และพิธีกรรมทางศาสนาที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน แต่อาจมีลักษณะพิเศษเฉพาะท้องถิ่นเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ การนับถือศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ควบคู่กับศาสนาพราหมณ์ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และอื่น ๆ จำนวนวัดที่มีอยู่ในภาคกลางในปี 2528 มีจำนวน 7,120 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.29 ของประเทศ

3.2.2.5 การสาธารณสุข

การสาธารณสุขของภาคกลางปัจจุบันมีการบริการในอัตราส่วนระหว่างจำนวนเตียง : ประชากร เท่ากับ 1 : 655 ซึ่งยังสูงกว่าค่ามาตรฐานขององค์การอนามัยโลก คือ 1 : 250 ในจำนวน 249 แห่ง โดยแยกเป็นของรัฐบาล 112 แห่ง จำนวน 15,769 เตียง ในปี 2532 และเป็นบริการของเอกชน จำนวน 137 แห่ง จำนวน 7,049 เตียง (ไม่รวมหนบทบุรี และอ่างทอง) ในปี 2530

3.2.2.6 การปกครอง

ภาคกลาง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี อยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และสระบุรี โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดสำคัญของภาค

การศึกษาทางด้านสังคม

3.2.3 ลักษณะทางสังคมของกรุงเทพมหานคร

3.2.3.1 ประชากร

จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 5,832,843 คน โดยส่วนใหญ่จะอยู่ทางฝั่งพระนคร คิดเป็นร้อยละ 78.2 และทางด้านฝั่งธนบุรีคิดเป็นร้อยละ 21.8 ของประชากรทั้งหมด (ในปี 2532 แยกกระจายอยู่ตามกลุ่มพื้นที่ต่าง ๆ ดังตารางที่ ()

ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนประชากรที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ จาก 36 เขต

พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)	ร้อยละ
เขตชั้นใน	2,025,513	34.7
เขตชั้นกลาง	3,076,011	52.7
เขตชั้นนอก	731,319	12.5

ที่มา : กองการปกครองและทะเบียน, กรุงเทพมหานคร

1. เขตชั้นใน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,025,513 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ของประชากรทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร เขตที่มีประชากรสูงสุดได้แก่เขตบางกอก เขตห้วยขวาง เขตดุสิต เขตพญาไท เขตปทุมวัน ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีพื้นที่น้อยที่สุด (ตารางที่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เขตชั้นกลาง เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุดมีจำนวน 3,076,011 คน เขตที่มีประชากรสูงสุด ได้แก่ เขตคลองเตย เขตธนบุรี เขตภาษีเจริญ เขตบางกะปิ เขตบางเขนตามลำดับ น้อยที่สุดคือเขตลาดพร้าว (ตารางที่)

3. เขตชั้นนอก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร มีประชากรเบาบางมีจำนวน 731,319 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของประชากรทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร เขตที่มีประชากรสูงสุด เขตจอมทอง เขตบางขุนเทียน และเขตตลิ่งชัน ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือ เขตหนองจอก (ตารางที่)

จากจำนวนประชากรในปี 2531 เท่ากับ 5,716,779 คน และในปีพ.ศ.2532 จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 5,832,843 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.01 เขตที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ เขตสัมพันธวงศ์ มีจำนวน 47,480 คน แบ่งเป็นชาย 24,524 คน และหญิง 22,956 คน จำนวนครอบครัว 15,550 ครอบครัว ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1,416 คน/ตารางกิโลเมตร

3.2.3.2 ความหนาแน่นของประชากร

กรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 3,718 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 6 คน/ไร่ แยกออกตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้ (ข้อมูลจากปี 2532)

1. เขตชั้นใน มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุดแม้จะมีจำนวนประชากรน้อยกว่าเขตชั้นกลาง มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 16,600 คน/ตารางกิโลเมตร เขตที่มีความหนาแน่นสูงสุดคือเขตป้อมปราบ มีจำนวนประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 39,845 คน/ตร.กม. น้อยที่สุดคือเขตยานนาวา เท่ากับ 7,050 คน/ตร.กม. (ตารางที่ 3.9)

2. เขตชั้นกลาง มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 5,100 คน/ตารางกิโลเมตร เขตที่มีความหนาแน่นสูงสุด ได้แก่ เขตธนบุรี เฉลี่ยเท่ากับ 30,550 คน/ตารางกิโลเมตร น้อยที่สุดคือเขตบึงกุ่ม เท่ากับ 2,318 คน/ตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 3.9)

3. เขตชั้นนอก มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยเท่ากับ 867 คน/ตารางกิโลเมตร เขตที่มีประชากรหนาแน่นสูงสุดคือเขตจอมทอง เท่ากับ 7,362 คน/ตารางกิโลเมตร น้อยที่สุดคือ เขตหนองจอก เท่ากับ 364 คน/ตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 3.9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.10 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นใน จำนวน 13 เขต

สำนักงานเขต	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน	จำนวนครอบครัว
	รวม	ชาย	หญิง		
1. เขตพระนคร	98,487	50,642	47,845	2,241	41,757
2. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	76,940	38,503	38,473	16,941	22,223
3. เขตปทุมวัน	137,710	74,028	63,682	26,947	40,252
4. เขตสัมพันธวงศ์	47,480	24,524	22,956	14,770	15,550
5. เขตบางรัก	81,518	40,100	41,418	22,059	22,560
6. เขตยานนาวา	117,468	59,211	58,257	22,868	21,569
7. เขตสาทร	146,503	72,654	73,849	26,645	33,287
8. เขตบางคอแหลม	149,769	75,310	74,459	25,003	26,115
9. เขตดุสิต	257,654	143,420	115,235	25,059	23,484
10. เขตบางซื่อ	304,103	153,371	150,732	36,809	33,909
11. เขตพญาไท	228,409	115,226	113,183	24,188	50,973
12. เขตราชเทวี	107,401	51,860	55,541	21,439	50,469
13. เขตห้วยขวาง	272,071	133,947	138,124	49,538	48,071
รวม	2025,513	1032,796	992,717	333,676	410,165

ที่มา : สถิติจำนวนประชากร จำนวนบ้านและจำนวนครอบครัวของกรุงเทพมหานคร
 ยอดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 กองทะเบียนราษฎร กทม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นกลางจำนวน 16 เขต

สำนักงานเขต	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน	จำนวนครอบครัว
	รวม	ชาย	หญิง		
1. เขตพระโขนง	196165	97030	99135	44704	28438
2. เขตประเวศ	203312	99549	103763	43138	30145
3. เขตคลองเตย	271748	133888	137860	68403	57029
4. เขตบางเขน	209429	1006948	102481	40080	24410
5. เขตคลองสาม	215825	111224	104601	43273	28388
6. เขตจตุจักร	201185	100406	100779	38885	39237
7. เขตบางกะปิ	225443	108937	116506	58361	69417
8. เขตลาดพร้าว	121327	58643	62684	28434	27387
9. เขตบึงกุ่ม	162037	78590	83587	38587	31850
10. เขตธนบุรี	264471	135237	42115	42115	48629
11. เขตคลองสาน	147407	73126	25150	25150	35642
12. เขตบางกอกน้อย	163228	79906	29925	29925	26617
13. เขตบางพลัด	163554	77519	37171	37171	34636
14. เขตบางกอกใหญ่	109036	54527	21804	21804	24428
15. เขตภาษีเจริญ	257120	125486	56665	56665	39737
16. เขตราชบุรีบูรณะ	164724	83095	32443	32443	21227
รวม	3076011	1524111	1551900	649139	567217

ที่มา : สถิติจำนวนประชากร จำนวนบ้านและจำนวนครอบครัวของกรุงเทพมหานคร

ยอดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 กองทะเบียนราษฎร กทม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.12 แสดงจำนวนประชากรในเขตชั้นนอก จำนวน 7 เขต

สำนักงานเขต	จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน	จำนวนครอบครัว
	รวม	ชาย	หญิง		
1. เขตหนองจอก	62272	31025	31247	8744	8834
2. เขตมีนบุรี	92741	46399	46342	16830	11625
3. เขตลาดกระบัง	6684	32292	34392	15320	11708
4. เขตบางขุนเทียน	129490	64136	63365	25776	19412
5. เขตจอมทอง	189383	93333	96050	34149	36640
6. เขตตลิ่งชัน	113131	55408	57723	23329	25096
7. เขตหนองแขม	77618	37916	39702	18486	13264
รวม	731319	360509	370360	142654	126579

ที่มา : สถิติจำนวนประชากร จำนวนบ้านและจำนวนครอบครัวของกรุงเทพมหานคร
 ยอดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 กองทะเบียนราษฎร์ กทม.

ตารางที่ 3.13 แสดงจำนวนประชากร, พื้นที่, และความหนาแน่นประชากรกรุงเทพมหานคร
จำนวนตามรายเขต พ.ศ. 2532

เขต	พื้นที่ (กม. ²)	ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม. ²)
1. เขตพระนคร	5,536	98,487	17,790
2. เขตป้อมปราบ	1,931	76,940	39,845
3. เขตปทุมวัน	8,369	137,710	16,455
4. เขตสัมพันธวงศ์	1,416	47,480	33,531
5. เขตบางรัก	5,536	81,518	14,725
6. เขตยานนาวา	16,662	117,468	7,050
7. เขตสาทร	9,326	146,503	15,709
8. เขตบางคอแหลม	10,921	149,769	13,714
9. เขตดุสิต	10,665	257,654	24,159
10. เขตบางซื่อ	11,545	304,103	26,341
11. เขตพญาไท	10,265	228,409	22,251
12. เขตราชเทวี	7,164	107,401	14,992
13. เขตห้วยขวาง	22,679	272,071	11,997
14. เขตพระโขนง	33,887	196,165	5,789
15. เขตประเวศ	82,479	203,312	2,465
16. เขตคลองเตย	27,193	271,748	9,993
17. เขตบางเขน	76,613	209,429	2,734
18. เขตดอนเมือง	59,789	215,825	3,610
19. เขตจตุจักร	32,908	201,185	6,114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

เขต	พื้นที่ (กม. ²)	ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม. ²)
20. เขตบางกะปิ	48,904	225,443	4,610
21. เขตลาดพร้าว	30,476	121,327	3,981
22. เขตบึงกุ่ม	69,903	162,037	2,318
23. เขตธนาบุรี	8,626	264,471	30,550
24. เขตคลองสาน	6,051	147,407	24,360
25. เขตบางกอกน้อย	10,515	163,228	15,523
26. เขตบางพลัด	12,789	163,554	12,789
27. เขตบางกอกใหญ่	6,180	109,036	17,643
28. เขตภาษีเจริญ	53,947	257,120	4,766
29. เขตราชบุรีบูรณะ	48,874	164,724	3,370
30. เขตหนองจอก	236,261	62,272	264
31. เขตมีนบุรี	174,331	92,741	532
32. เขตลาดกระบัง	123,859	66,684	538
33. เขตบางขุนเทียน	155,432	129,490	833
34. เขตจอมทอง	25,724	189,383	7,362
35. เขตตลิ่งชัน	79,698	113,131	1,420
36. เขตหนองแขม	48,283	77,618	1,608
รวม	1,568,737	5,832,843	3,718

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3.3 การศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาที่สำคัญของประเทศ เพราะมีการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ ในปีการศึกษา 2532 กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนสายสามัญ 2,037 แห่ง เป็นโรงเรียนรัฐบาล 582 แห่ง และเอกชน 1,455 ในจำนวนดังกล่าวเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมเพียงอย่างเดียว 915 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44.92 รองลงมาได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลเพียงอย่างเดียว 765 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.56 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างเดียว 185 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.08 และเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงอย่างเดียว 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.87 นอกนั้นเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนหลายระดับชั้น 134 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.57 โดยเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด จำนวน 102 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.12 ของโรงเรียนที่เปิดสอนหลายระดับชั้นทั้งหมด มีครูทั้งหมด 50,730 คน โดยเป็นครูที่สอนในโรงเรียนรัฐบาล 31,295 คน คิดเป็นร้อยละ 61.69 ของครูทั้งหมด และเป็นครูในโรงเรียนเอกชน 19,435 คน คิดเป็นร้อยละ 38.31 มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 986,451 คน เป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล 561,983 คน และเป็นนักเรียนในโรงเรียนเอกชน 424,468 คน คิดเป็นร้อยละ 43.03 ตามลำดับ มีจำนวนนักเรียนในระดับอนุบาลและเด็กเล็ก 113,388 คน (เอกชน 97,966 คน) คิดเป็นร้อยละ 11.49 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ระดับประถมศึกษา 550,637 คน (เอกชน 261,826 คน) คิดเป็นร้อยละ 55.82 และระดับมัธยมศึกษา 322,426 คน (เอกชน 64,676 คน) คิดเป็นร้อยละ 32.69 มีอัตราส่วนของนักเรียนต่อครู 1 คน เท่ากับ 19.45

3.2.3.4 ศาสนาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้นับถือศาสนา จำนวนตามศาสนาต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2532⁽¹⁾ มีผู้นับถือศาสนาพุทธ เท่ากับ 5,498,038 คน มากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อิสลาม เท่ากับ 236,230 คน ศาสนาคริสต์ เท่ากับ 45,496 คน ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ซิกข์
เท่ากับ 2,916 คน ศาสนาอื่น ๆ 2,333 คน และไม่ระบุอีก 47,829 คน

กรุงเทพมหานคร มีศาสนสถานต่าง ๆ หลายศาสนสถานมากที่สุดคือวัดของศาสนาพุทธ
มีจำนวน 420 แห่ง มีพระภิกษุ 20,537 รูป สามเณร 7,082 รูป รองลงมาคือ มัสยิดศาสนา
อิสลาม มีจำนวน 157 แห่ง โบสถ์ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก 23 แห่ง และนิกายโปรเตสแตนต์
60 แห่ง รวมโบสถ์ศาสนาคริสต์ 83 แห่ง

3.2.3.5 การสาธารณสุข

กรุงเทพมหานคร มีการให้บริการสาธารณสุข ทั้งในรูปของโรงพยาบาลรัฐบาล
โรงพยาบาลเอกชนคลินิกยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข และอื่นๆ อีกจำนวนมากมาครอบคลุม
ทุกพื้นที่เขตในกรุงเทพมหานคร โดยในปี 2532 มีจำนวนเตียงของโรงพยาบาลทั้งสิ้น
15,769 เตียง ทางด้านโรงพยาบาลเอกชน จากข้อมูลมีสำรวจได้ ในปี 2530 พบว่า จำนวน
เตียงทั้งสิ้น 6,085 แต่ถึงกระนั้นเมื่อรวมจำนวนเตียงแล้ว การบริการสาธารณสุขในกรุงเทพฯ
นคร ยังมีจำนวนเตียงประชากรสูงกว่าค่ามาตรฐาน 1: 250 เล็กน้อย

3.2.3.6 สนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ

กรุงเทพมหานคร มีสนามเด็กเล่นความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ในปี 2531
จำนวน 25 แห่ง กระจายไปตามเขตต่าง ๆ โดยเขตพระโขนงมีจำนวนสนามเด็กเล่นมากที่สุด
จำนวน 4 แห่ง รองลงได้แก่ เขตธนบุรี และเขตปทุมวัน จำนวน 3 แห่ง สนามเด็กเล่นที่มีขนาด
ใหญ่ที่สุด ได้แก่สนามเด็กเล่น ศูนย์เยาวชนบางนา ในเขตพระโขนงคือมีพื้นที่ 300 ตารางวา
โดยมีสนามเด็กเล่นที่เล็กที่สุด คือมีพื้นที่ 10 ตารางวา เช่น สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดบางบ่อ
ในเขตพระโขนงเช่นเดียวกัน

(1) กรมศาสนา : กระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากสนามเด็กเล่น จำนวน 25 แห่ง กรุงเทพมหานคร ยังมีสวนสาธารณะใน
ความรับผิดชอบอยู่อีก 7 แห่ง โดยสวนสาธารณะที่มีพื้นที่มากที่สุด คือ สวนหลวง ร.9 ในเขต
พระโขนง มีพื้นที่ 500 ไร่

ตารางที่ 3.14 แสดงสวนสาธารณะในความรับผิดชอบของ กทม. ปี 2531

สถานที่	ที่ตั้ง	พื้นที่ (ไร่)
สวนลุมพินี	เขตปทุมวัน	360
สวนจตุจักร	เขตบางเขน	190
สวนพระนคร	เขตลาดกระบัง	50
สวนสราญรมย์	เขตพระนคร	23
สวนสามพราน	เขตราษฎร์บูรณะ	63
สวนหลวง ร.9	เขตพระโขนง	500
สวนน้ำเงินบึงกุ่ม	เขตบางกะปิ	350

ที่มา : สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร

3.2.3.7 การสาธารณสุขโรค

การดำเนินการสาธารณสุขโรคในเขตกรุงเทพมหานคร รัฐบาลได้ตั้งเป็นหน่วยงานนิติ-
บุคคล รับผิดชอบเป็นอิสระ มีคณะกรรมการบริหารอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพของการดำเนินงานสาธารณสุขปภคที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้¹

(1) การไฟฟ้า เป็นหน้าที่ของการไฟฟ้านครหลวง มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ อยู่ในความควบคุมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคณะกรรมการไฟฟ้านครหลวง เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมโดยผู้ว่าการไฟฟ้านครหลวง

หน้าที่หลักของรัฐวิสาหกิจแห่งนี้คือ รับซื้อพลังงานไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มาจัดจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไปใน เขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี และบางส่วนของจังหวัดปทุมธานี รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 3,215 ตารางกิโลเมตร แต่เนื่องจากพลังงานไฟฟ้าที่ซื้อนี้มีความดันสูง การไฟฟ้านครหลวงจึงต้องลงทุนปักเสาพาดสายส่งแรงสูงไปยังสถานีย่อยต่าง ๆ ซึ่งกระจายกันอยู่ทั่วเขตรวม 44 แห่ง แล้วลดแรงดันให้เหลือเป็นระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของลูกค้า จนกระทั่งถึงบ้านอยู่อาศัยทั่วไปก็ติดตั้งหม้อแปลงลดแรงดันให้เหลือ 220 โวลท์

(2) การประปา เป็นหน้าที่ของการประปานครหลวง มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยผู้ว่าการประปานครหลวงเป็นผู้บริหาร และมีคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุม

การผลิตน้ำประปา ให้น้ำดิบจากคลองประปา ซึ่งสูบน้ำขึ้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่โรงสูบน้ำลำแผลเขตจังหวัดปทุมธานี ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ 32 กิโลเมตร น้ำที่สูบน้ำได้จะพักอยู่ที่อ่างเก็บน้ำบางหลวงระยะหนึ่ง แล้วให้ไหลเข้าคลองประปาที่ตำบลบางขุน อ่างทอง เมืองปทุมธานี แล้วปล่อยเข้าสู่โรงกรองน้ำบางเขน ส่วนที่เหลือเข้าโรงสูบน้ำดิบที่บางซื่อเพื่อส่งเข้าโรงกรองน้ำสามเสน และส่งโรงกรองน้ำธนบุรีทางท่อส่งน้ำดิบ ตลอดระยะทางที่น้ำดิบไหลตามคลองประปา จะมีการเติมสารเคมี เช่น สารส้ม ปูนขาว และคลอรีน ช่วยในการตกตะกอน และปรับปรุงคุณภาพน้ำดิบ

ปัจจุบันการประปานครหลวงผลิตน้ำจากโรงงานกรองน้ำทั้ง 3 แห่ง ได้ประมาณวันละ 1,550,000 ลูกบาศก์เมตร และผลิตจากบ่อบาดาลอีกประมาณวันละ 450,000 ลูกบาศก์

¹ สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร 2527 หน้า 13-14

เมตร เพื่อส่งให้บริเวมที่ขาดแคลนน้ำและมีแรงดันน้ำต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอปากเกร็ด และอำเภอเมืองนนทบุรี

(3) โทรตีฟท์ เป็นหน้าที่ขององค์การโทรตีฟท์แห่งประเทศไทย มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยรวมกับกิจการโทรตีฟท์ส่วนภูมิภาคจากกรมการไปรษณีย์

ในเขตนครหลวง ซึ่งหมายถึง กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีชุมสายโทรตีฟท์แบบอัตโนมัติทั้งสิ้นรวม 42 ชุมสาย จำนวนหมายเลขอัตโนมัติ 317,028 หมายเลข มีผู้เช่า 287,090 หมายเลข

3.2.3.8 การปกครอง

กรุงเทพมหานคร แบ่งการปกครองออกเป็น 36 เขต 150 แขวง แบ่งออกเป็นเขตชั้นใน 13 เขต เขตชั้นกลาง 16 เขต และเขตชั้นนอก 7 เขต เขตหนองจอกเป็นเขตที่มีพื้นที่มากที่สุด เท่ากับ 236,261 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นอัตราร้อยละ 15.04 รองลงมาเขตมีนบุรี เขตบางขุนเทียน เขตลาดกระบัง และเขตประเวศ มีพื้นที่ เท่ากับ 174,331, 155,432, 123,859, และ 82,479 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ คิดเป็นอัตราร้อยละ 11.1, 9.9, 7.9 และ 5.23 ตามลำดับ

ลำดับที่	เขต	พื้นที่ (ตร.กม.)
1	พระนคร	5.536
2	ป้อมปราบฯ	1.931
3	ปทุมวัน	8.369
4	สัมพันธวงศ์	1.416
5	บางรัก	5.536

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับที่	เขต	พื้นที่ (ตร.กม.)
6	ยานนาวา	16.662
7	สาทร	9.326
8	บางคอแหลม	10.921
9	ตลิต	10.665
10	บางซื่อ	11.545
11	พญาไท	10.265
12	ราชเทวี	7.164
13	ห้วยขวาง	22.679
14	พระโขนง	33.887
15	ประเวศ	82.479
16	คลองเตย	27.193
17	บางเขน	76.613
18	ดอนเมือง	59.789
19	จตุจักร	32.908
20	บางกะปิ	48.904
21	ลาดพร้าว	30.476
22	บึงกุ่ม	69.903
23	ธนบุรี	8.626
24	คลองสาน	6.057
25	บางกอกน้อย	10.515
26	บางพลัด	12.789
27	บางกอกใหญ่	6.180

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับที่	เขต	พื้นที่ (ตร.กม.)
28	ภาชีเจริญ	53.947
29	ราษฏร์บุรีระ	48.874
30	หนองจอก	236.261
31	มีนบุรี	174.331
32	ลาดกระบัง	123.859
33	บางขุนเทียน	155.432
34	จอมทอง	25.724
35	ตลิ่งชัน	79.698
36	หนองแขม	48.283

ที่มา : กองทะเบียนกรมการปกครอง

3.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

3.3.1 เศรษฐกิจระดับประเทศ

เศรษฐกิจไทยในปี 2531 ขยายตัวประมาณร้อยละ 10.3 นับว่าสูงเป็นประวัติการณ์ในรอบหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เพราะมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ปัจจัยสำคัญประการแรกได้แก่การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งเติบโตในอัตราร้อยละ 3.9 เทียบกับร้อยละ 3.3 ในปี 2530 มีส่วนทำให้การค้าของโลกขยายตัวเป็นอย่างมากจากเพียงร้อยละ 5.8 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 7.5 ในปี 2531 การที่ตลาดส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขยายตัวในเกณฑ์สูง ประกอบกับผู้ประกอบการและผู้ส่งออกของไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง ทำให้ปริมาณและมูลค่าส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นมาก ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การที่ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกในปีนี้มีแนวโน้มสูงขึ้น และราคาโดยเฉลี่ยน่าพอใจ ส่งผลให้ราคาพืชผลในประเทศเชยิบสูงตามไป รายได้และการใช้จ่ายของประชาชนในภาคเกษตรจึงเพิ่มขึ้นมาก แรงจูงใจจากปัจจัยดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการตอบสนองด้วยการเพิ่มผลผลิต และกำลังการผลิตควบคู่กันไป

ภาวะเศรษฐกิจไทยในด้านที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

3.3.1.1 การผลิต

ในภาคเกษตร จากปัจจัยที่เอื้ออำนวยดังกล่าวและสภาพลมฟ้าอากาศที่ดี ประกอบกับราคาที่สูงขึ้น จูงใจเกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกและลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิต ผลผลิตรอบในภาคเกษตร ในปีนี้ขยายตัวในอัตราประมาณร้อยละ 8.4 โดยเป็นการขยายตัวในสาขาพืชผลประมาณร้อยละ 11.5 ผลผลิตที่ขยายตัวในเกณฑ์สูง ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง ปาล์มน้ำมัน และกาแฟ สำหรับการเกษตรสาขาอื่นในภาคเกษตรอื่นชะลอตัวลงจากปีก่อนเกือบทุกสาขา เช่น สาขาปศุสัตว์ สาขาป่าน้อย ในสาขาการประมงการผลิตยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูง เนื่องจากสามารถทำการประมงการผลิตยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูง เนื่องจากสามารถทำการประมงนอกน่านน้ำได้มากขึ้น

ภาคนอกเกษตรโดยส่วนรวม เพิ่มขึ้นในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 10.7 โดยมีการผลิตภาคอุตสาหกรรม ก่อสร้างการค้าและบริการ เป็นแกนนำในการขยายตัวการผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12.6 เทียบกับอัตราร้อยละ 10.3 ในปี 2530 โดยการขยายตัวเป็นทั้งในภาคการผลิตเพื่อการส่งออก และเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ และกำลังซื้อโดยทั่วไปสูงขึ้น ภาวะตลาดทั้งในประเทศและนอกประเทศแจ่มใส

ทางด้านภาคการก่อสร้าง ในปี 2531 แจ่มใสมาก การขยายตัวสูงขึ้นถึงร้อยละ 11.6 เทียบกับร้อยละ 6.3 ในปีก่อน ส่วนใหญ่เป็นการขยายตัวในภาคเอกชน โดยเฉพาะการก่อสร้างที่อยู่อาศัย และอาคารพาณิชย์ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาค

สำหรับภาคการค้าระหว่างประเทศ และในประเทศมีปริมาณและมูลค่าสูงที่มาก ในขณะที่เดียวกันภาคบริการก็ขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเป็นการร่วมมือทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน ประกอบกับค่าเงินตราประเทศมีความสูงเมื่อเทียบกับเงินมาก

3.3.1.2 รายได้

ในปี 2531 รายได้รวมที่เป็นตัวเงินของประชาชนทั้งประเทศเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.3 สูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 9.6 ในปี 2530 รายได้รวมของเกษตรกรเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 19 เพราะผลผลิตสูงขึ้น ในขณะที่ราคาอยู่ในระดับสูงกว่าปีก่อนมาก สำหรับรายได้ของข้าราชการเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 เนื่องจากมีการปรับเพิ่มเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ส่วนรายได้ของพนักงานรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นในเกณฑ์ปกติร้อยละ 7-10 ทางด้านภาคธุรกิจเอกชนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าปีก่อน โดยเฉพาะในสาขาการก่อสร้าง การอุตสาหกรรม การค้า การธนาคาร การประกันภัย การค้าที่ดิน และการบริการ

3.3.1.3 การใช้จ่ายและออมทรัพย์

การใช้จ่ายรวมในปี 2531 เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.7 สูงกว่าร้อยละ 10 ในปี 2530 โดยเป็นการขยายตัวของการใช้จ่ายในภาคเอกชนเป็นสำคัญ การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากรายได้ของประชาชนโดยเฉพาะในภาคเกษตรสูงขึ้นมาก ประกอบกับภาวะจ้างงานโดยทั่วไปดีขึ้น ตามการขยายตัวของภาคนอกเกษตร สำหรับการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 28.1 จากร้อยละ 25.5 ในปีก่อน เนื่องจากมีความเชื่อมั่น

ต่อภาวะเศรษฐกิจที่ต้งขึ้นอย่างต่อเนือง นอกจากนี้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพราะประเทศไทยมีความพร้อมทั้งทรัพยากร และกำลังคนที่มีความสามารถในขณะที่ค่าจ้างแรงงานไม่สูงนัก

ทางภาครัฐบาล การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 จากร้อยละ 1.3 ในปีก่อน เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายปี 2531 เพิ่มขึ้นตามฐานะการเงินที่ดีขึ้นของรัฐบาล การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 8.1 ในปีก่อนการลงทุนในภาครัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับการออมของประเทศในปี 2531 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 17.9 จากร้อยละ 11.3 ในปีก่อน โดยเป็นผลจากการออกของภาครัฐบาลเป็นสำคัญ เพราะภาครัฐบาลจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นมาก ขณะที่ทำการใช้จ่ายยังคงเพิ่มขึ้นในเกณฑ์ต่ำ ส่วนภาคออมภาคเอกชนชะลอลง เนื่องจากประชาชนเร่งใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าที่คาดว่าจะมีราคาสูงขึ้นอีก

3.3.1.4 ภาวะการเงิน

ในปี 2531 สภาพคล่องของระบบการเงินลดลงเป็นลำดับ ภาวะการเงินอยู่ในสภาพคล่องต่ำต้งตัว เป็นเหตุให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นทุกประเภท ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ และประเภทประจำสำหรับลูกค้ารายใหญ่ ตามเพดานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด คือ ร้อยละ 7.25 และร้อยละ 9.5 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมขึ้นต่ำทั้งประเภทเบิกเกินบัญชีและมีกำหนดระยะเวลา เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12 ต่อปี จากร้อยละ 11.5 ต่อปี

3.3.1.5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับประเทศ และภาค

จากตารางที่ 3.7 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของประเทศและภาคในปี 2531 ประเทศไทยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมทั้งประเทศเท่ากับ 1,231,030 ล้านบาท โดยภาคที่มีมูลค่ามากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของประเทศได้แก่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 605,165 ล้านบาท หรือคิดเป็น 49.04% ของทั้งหมด โดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อบุคคลเท่ากับ 71,566 บาท ซึ่งสูงที่สุดของประเทศเช่นเดียวกัน

ภาคที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมรองเป็นอันดับ 2 ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 155,367 หรือคิดเป็น 12.59% น้อยกว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑลเกือบ 4 เท่า แต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลับมีมูลค่าเฉลี่ยต่อบุคคลน้อยที่สุดของประเทศ เนื่องจากประชากรภายในภาคนี้อยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยต่อบุคคลสูงกว่า เช่น ภาคตะวันออก ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมเป็นอันดับ 5 แต่มีค่าเฉลี่ยต่อบุคคลสูงถึง 31,094 เป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ตารางที่ 3.15 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ประเทศและภาค ปี 2531

ระดับ	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม	ร้อยละ	มูลค่าเฉลี่ยต่อบุคคล
รวมทั้งประเทศ	1,234,030	100	23,021
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	605,165	49.04	71,566
ภาคตะวันออก	100,497	8.14	31,094
ภาคตะวันตก	62,731	5.08	19,795
ภาคกลาง	49,516	4.01	18,742
ภาคใต้	122,471	9.92	17,506
ภาคเหนือ	138,283	11.21	13,185
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	155,367	12.59	8,343

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 เศรษฐกิจระดับกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

3.3.2.1 ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด

หากจะพิจารณาด้านเศรษฐกิจในระดับประเทศแล้ว กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นภาคที่มีความสำคัญสูงสุด เศรษฐกิจ โดยส่วนรวมของประเทศ เป็นผลมาจากการขยายตัวและเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นแกนหลัก จากมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ ซึ่งมีมูลค่า 1,234,030 ล้านบาท เกือบ 50% เป็นมูลค่าจาก กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงและมีความสำคัญมาก และหากพิจารณาเป็นรายจังหวัด ในส่วนนี้แล้วจากตารางที่ 3.8 จะพบว่าจากมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของภาค คือ 605,165 ล้านบาท ประมาณ 80% ของมูลค่าทั้งหมดเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมี สมุทรปราการตามมาเป็นอันดับ 2 มีมูลค่าประมาณ 9.58%

ตารางที่ 3.16 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี 2530

ระดับ	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (ล้านบาท)	ร้อยละ	ผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท)
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	605,165	100	71,566
กรุงเทพมหานคร	489,343	80.86	81,940
สมุทรปราการ	57,986	9.58	81,607
ปทุมธานี	23,270	3.85	60,129
สมุทรปราการ	13,379	2.21	42,743
นครปฐม	11,353	1.88	19,373
นนทบุรี	9,834	1.62	18,911

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.17 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแยกเป็นประเภทอุตสาหกรรม ปี 2530 (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทอุตสาหกรรม	กม.	สมุทรปราการ	ปทุมธานี	สมุทรสาคร	นครปฐม	นนทบุรี	รวมทั้งภาค	ร้อยละ
การเกษตร	8,513	2,761	1,741	2,241	2,988	971	19,215	3.18
เหมืองแร่และการขุดหิน	-	3,005	570	86	-	-	3,661	0.60
อุตสาหกรรม	174,379	32,929	13,680	4,384	2,320	230,507	230,559	38.10
ก่อสร้าง	24,512	1,279	323	316	423	935	27,778	2.59
ไฟฟ้าและประปา	10,734	3,267	1,285	850	601	703	17,440	2.88
การคมนาคมและขนส่ง	49,762	2,220	342	888	820	780	54,812	9.06
การค้าส่งและค้าปลีก	80,625	8,597	3,039	3,148	1,001	675	97,085	16.04
การธนาคาร	29,449	831	366	327	524	603	32,100	5.30
ที่อยู่อาศัย	12,854	734	378	296	522	555	15,340	2.53
การบริการและการป้องกัน	14,519	339	404	194	594	409	16,459	2.72
การบริการ	83,636	2,023	1,142	649	1,560	1,696	90,706	15.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	489,343	57,986	23,270	13,379	11,353	9,834	605,165	100
ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อบุคคล (บาท)	81,940	81,607	60,129	42,743	19,373	18,911	71,566	-

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา